

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
ŽMOGAUS IR VISUOMENĖS STUDIJŲ FAKULTETAS
PSICHOLOGIJOS INSTITUTAS

BIRUTĖ JANKŪNAITĖ
TAIKOMOJI KRIMINALINĖ PSICHOLOGIJA

**MOTERŲ, TURINČIŲ TATUIRUOTES, PERFEKCIONIZMO IR
TAMSIOSIOS TRIADOS SĄSAJOS**

Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovė – Dr. Oksana Malinauskienė

Vilnius, 2025

TURINYS

SĄVOKŲ ŽODYNAS	4
PRATARMĖ	5
1 MOTERŲ, TURINČIŲ TATUIRUOČIŲ, PERFEKCIONIZMO IR TAMSIOSIOS TRIADOS SĄSAJOS	7
1.1 Tatuiruočių samprata ir ypatumai	7
1.1.1 Socialinė tatuiruočių perspektyva	8
1.1.2 Rizikingo elgesio ir tatuiruočių ryšys	9
1.2 Perfekcionizmo koncepcija ir klasifikacija.....	11
1.3 Tamsiosios triados teorija ir išskirtinumas psichologijos kontekste.....	15
1.3.1. Psichopatijos asmenybės bruožo samprata ir reikšmė	16
1.3.2. Narcisizmo asmenybės bruožo samprata ir reikšmė	17
1.3.3. Makiavelizmo asmenybės bruožo samprata ir reikšmė	18
1.4 Moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmo ir tamsiosios triados sąsajos.....	19
1.5 Tyrimo problema, tikslas ir uždaviniai	22
2 TYRIMO METODIKA.....	24
2.1 Tyrimo dalyviai	24
2.2 Duomenų rinkimo ir kintamųjų įvertinimo būdai.....	26
2.2.1 Perfekcionizmo skalė	26
2.2.2 Tamsiosios triados skalė	27
2.3 Tyrimo eiga.....	28
2.4 Tyrimo duomenų apdorojimas ir statistinės analizės metodai.....	28
3 TYRIMO REZULTATAI	30
3.1 Aprašomoji statistika	30
3.2 Perfekcionizmo ir tamsiosios triados bruožų sąsajos	31
3.3 Perfekcionizmo išreikštumo palyginimas pagal amžiaus grupes	32

3.4	Perfekcionizmo ir tamsiosios triados bruožų išreikštumo palyginimas pagal seksualinę orientaciją.....	34
3.5	Perfekcionizmo ir tamsiosios triados išreikštumo palyginimas pagal turimų tatuiruočių skaičių	35
3.6	Perfekcionizmo ir tamsiosios triados bruožų išreikštumo palyginimas pagal tatuiruočių matomumą.....	36
4	REZULTATŲ APTARIMAS	39
4.1	Tyrimo ribotumai ir privalumai	46
4.2	Gairės ateities tyrimams	47
5	IŠVADOS	50
6	REKOMENDACIJOS.....	51
	LITERATŪRA.....	52
	SANTRAUKA	59
	SUMMARY	60
	PRIEDAI.....	61

SĄVOKŲ ŽODYNAS

Tatuiruotės – meno forma, kuri apima ornamentų, simbolių ar dizainų įamžinimą ant kūno, naudojant rašalą (Pandey et al., 2023).

Perfekcionizmas – daugiamatis asmenybės bruožas, susijęs su itin aukštais, dažnai nerealistiškais standartais ir lūkesčiais bei siekiu juos įgyvendinti neprikaištingai (Stoeber, 2018).

Tamsioji triada – sąvoka, apimanti tris asmenybės bruožus (narcisizmas, psichopatija ir makiavelizmas), kurie yra siejami su žala bei išnaudojimu (Book et al., 2015).

Makiavelizmas – asmenybės bruožas, kuriam yra būdingas požiūris: tikslas pateisina priemones, neatsižvelgiant į žmogiškąjį veiksni, taip pat pasižymi manipuliacijomis, savanaudiškumu bei aplinkinių išnaudojimu (APA Dictionary, 2023).

Narcisizmas – asmenybės bruožas, kurio pagrindinės savybės yra: arogancija, pasipūtimas, agresyvumas, polinkis siekti dėmesio ir pripažinimo, empatijos stoka (Miller et al., 2021).

Psichopatija – asmenybės bruožas, kurį turintys asmenys pasižymi empatijos, gailesčio, kaltės jausmo stoka, egocentriškumu, impulsyvumu, taip pat gali būti sunku kurti emocinį ryšį su aplinkiniais (Hare, 1998).

PRATARMĖ

Tatuiruotės neša gilią kultūrinę ir asmeninę reikšmę, o jų interpretacijos svyruoja tarp įvairių kultūrų bei socialinių grupių (Dann & Callaghan, 2019). Kitaip tariant, tatuiruotės ant kūno atspindi turtingą ir įvairiapusę jas turinčių asmenų kultūrinę ir socialinę istoriją. Išsivysčiusiose šalyse tatuiruočių paplitimas tarp gyventojų pasiekė 10–30 proc. (Mueller et al., 2020), tačiau tatuiruotės yra plačiai paplitusios visame pasaulyje, suteikdamos galimybę kiekvienam žmogui išreikšti savo individualumą. Nors modernėjančiame globaliame pasaulyje tatuiruotų asmenų priėmimas visuomenėje kinta, vis dėlto, daugeliu atvejų, dar yra susiduriama su įsisenėjusiais stereotipais, kad tatuiruotes turi riziką mėgstantys visuomenės nariai (Alter-Muri, 2020; Geller et al., 2020). Rizikingas elgesys apima įvairias veiklas, kurios kelia grėsmę asmens ar aplinkinių sveikatai ar socialinei gerovei, pavyzdžiui, narkotikų vartojimas, neproporcingai neatsargus vairavimas, nesaugus seksualinis elgesys ir kiti veiksmai, kurie gali sukelti tiek tiesioginę, tiek netiesioginę žalą (Kertzman et al., 2019; Pirrone et al., 2020). Šis elgesys ne visada yra vienareikšmiškai susijęs su tatuiruotėmis, tačiau gali atskleisti tam tikras asmenybės savybes, pavyzdžiui, pojūčių ieškojimą ar impulsyvumą, kurios dažnai yra stipresnės tarp tatuiruotes turinčių asmenų (Jablonska & Mirucka, 2023; Kim & Myung, 2020).

Šiuolaikiniame pasaulyje, kai visuomenėje egzistuoja įvairiausi žmonių įsitikinimai, tatuiruotės gali sukelti nesutarimus ar net ginčus skirtingose kultūrose (Huwae, 2021). Tatuiruotės dažnai turi neigiamą, net diskriminuojančią ar stigmatizuojančią konotaciją tiek tarp vyrų, tiek tarp moterų (Oktaviani, Hidayah, & Martiana, 2020). Kalbant būtent apie moteris, jų vaizdavimas visuomenėje vis dar dažnai yra lydimas tradicijų (Oktaviani et al., 2020), tad, nors visuomenės požiūris ir keičiasi, iš moterų dažniau vis dar tikimasi tradicinio moteriškumo, elegantiškumo ir grakštumo, o turimos tatuiruotės yra siejamos grubumu, rizikingu elgesiu bei kitomis neigiamomis savybėmis ar bruožais (Huwae, 2021). Kitaip tariant, socialiniu požiūriu, tatuiruotės ant moters kūno vis dar laikomos tabu. Moterys, kaip grupė, išgyvena intensyvią socialinę stigmatizaciją dėl socialinių ir lyčių normų peržengimo (Schlösser et al., 2020). Deschler, Schönberg ir Kasten (2020) pabrėžia, kad dažnai tatuiruotes turinčios moterys yra suvokiamos kaip mažiau patrauklios, labiau linkusios į nevaržomą seksualinį elgesį bei alkoholio vartojimą nei tatuiruočių neturinčios moterys. Vis dėlto, tatuiruotes turinčių moterų priešiškus yra sukurtas socialiniuose, kultūriniuose ir istoriniuose kontekstuose, siejamuose su tradicinėmis, normatyvinėmis vertybėmis, kurios formuoja suvokimą apie „geras“ ir „blogas“ tatuiruotes. Dann ir Callaghan (2019) pabrėžia, kad tatuiruotės šiuolaikines moteris kaip tik įgalina išreikšti daugybę moteriškų bruožų, leisdamos kurti ir konstruoti savo kūną asmeniškiau ir prasmingiau, taip, kaip kiekvienai moteriai atrodo teisingiausia.

Tyrimai, susiję su tatuiruotomis moterimis, vis populiarėja ir yra atliekami iš įvairių perspektyvų. Pavyzdžiui, Dann ir Callaghan (2019) analizavo prasmės kūrimą tatuiruotuose moterų kūnuose, Kertzman ir kt. (2019) aiškino, ar jaunos moterys, turinčios tatuiruotes, turi žemesnę savigarbą nei jų bendraamžės be tatuiruočių, Huwae (2021) bandė suprasti tatuiruotų moterų savęs įvaizdžio ypatumus socialinio bendravimo erdvėje, o Jablonska ir Mirucka (2023) tyrė moterų, turinčių bent vieną tatuiruotę, savo kūno suvokimą. Vis dėlto, Lietuvoje tokio pobūdžio tyrimų yra pasigendama, ypač, orientuotų būtent į moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmo ir tamsiosios triados sąsajas. Tyrimai rodo, kad žmonės su tatuiruotėmis yra suvokiami neigiamiau nei be tatuiruočių, o moterys su tatuiruotėmis šiuo klausimu yra ypač pažeidžiamos (Jablonska & Mirucka, 2023). Kim ir Myung (2020) pabrėžia, kad moters kūnui nuolat esant vertinamam aplinkinių, gali būti, kad tokia socialiai dar mažai priimtina kūno modifikavimo forma kaip tatuiruotės gali būti itin svarbi moters patirčiai apie save. Galima teigti, kad asmenys, kurie turi tatuiruočių, savo kūną naudoja kaip komunikacijos priemonę bendravimui su aplinka, perteikdami žinią apie jų pačių autentišką buvimą ir jausmą (Kertzman et al., 2019). Nepaisant dažnai pasitaikančio neigiamo aplinkos požiūrio, moterys neatsisako tatuiruočių, nes turi įvairiausių asmeninių priežasčių joms turėti, pavyzdžiui, dėl tatuiruočių padidėjęs pasitikėjimas savimi ir savigarba. Taip pat tatuiruotės simbolizuoja priklausymą tam tikrai grupei, padeda kurti asmeninį įvaizdį ar kitaip skatina moterų psichologinę gerovę. Taigi, tatuiruotės dažnai gali būti naudojamos kaip būdas sukurti unikalų tapatumą ir taip sustiprinti savo įvaizdį, tačiau, tuo pačiu metu, rizikingo elgesio ir tatuiruočių tyrimai suteikia vertingų įžvalgų apie socialines normas, asmenybės ypatumus (perfekcionizmo, psichopatijos, narcisizmo ir / ar makiavelizmo) ir kultūrinius aspektus, kurie formuoja asmenų elgseną. Būtent dėl šių priežasčių pagrindinis **darbo tikslas** – nustatyti moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmo ir tamsiosios triados sąsajas.

1 MOTERŲ, TURINČIŲ TATUIRUOČIŲ, PERFEKCIONIZMO IR TAMSIOSIOS TRIADOS SĄSAJOS

1.1 Tatuiruočių samprata ir ypatumai

Žmonės darosi tatuiruotes ir taip pasakoja istorijas jau tūkstančius metų. Tatuiruotė ir pasakojimas yra dvi tradicijos, kurios yra beveik tokios pat senos kaip pati žmonija, ir šios tradicijos tam tikra forma aptinkamos beveik kiekvienoje kultūroje (Naude & Naude, 2024). Žodis „tatuiruotė“ yra kilęs iš taitiečių žodžio „*tatau*“, reiškiančio „žymėti“, o vėliau anglų kalboje atsirado dėl James'o Cook'o kelionių (Altunay, Mercan, & Ozkur, 2021). Tatuiruotės yra kūno menas įvairiausiomis temomis, kurios pasireiškia vaizdų, simbolių, raštų ir net nuotraukų replikų pavidalais, kurie demonstruojami žmogaus kūno odos paviršiuje (Huwae, 2021). Asmenims tatuiruotės yra meno kūriniai, išreiškiantys savo pasididžiavimą ir turintys tam tikrą reikšmę. Ši saviraiškos forma leidžia žmonėms modifikuoti savo kūną pagal savo asmeninius norus bei pageidavimus ir yra dalis to, kaip žmonės kuria ir reprezentuoja savo tapatybę (Cardenas & Torres, 2024).

Žmonės tatuiruotes darosi dėl įvairių priežasčių. Tatuiruotės suteikia žmonėms savotiškos laisvės ir tuo pačiu padidina individualumo jausmą (Mueller, Bayer, & Gysin, 2020). Tatuiruotės gali būti laikomos dalimi savęs, kol tęsiasi asmeninio tapatumo, identiteto tyrinėjimas (Naude & Naude, 2024), taip pat naudojamos narystei tam tikroje grupėje išreikšti (Alter-Muri, 2020). Tatuiruotės naudojamos panašiai kaip papuošalai ir drabužiai, simbolizuojantys priklausymą subkultūrai, grupei, religijai, sporto komandai ar šeimai (Naude & Naude, 2024). Pasak Kierstein ir Kjelksau (2015), šis priklausymo jausmas yra svarbus asmenims, kurie vis dar kuria savo tapatybę, bando rasti savo unikalumą. Kai kuriems tatuiruotė reiškia tam tikrą svarbų įvykį, tokį kaip reikšmingas gimtadienis ar universiteto baigimas (Naude & Naude, 2024), kiti nori tatuiruote pažymėti sudėtingus savo gyvenimo etapus, nes sunkių gyvenimo įvykių prisiminimas per tatuiruotes taip pat primena tatuiruotės turėtojui tam tikrą turimą atsparumą ir atkaklumą, gebėjimą atlaikyti reikšmingus gyvenimo sunkumus (Carrere & Peake, 2020).

Taigi tatuiruotės asmenims sukuria ne tik priklausymo tam tikrai grupei jausmą, bet ir atskleidžia individualumą ir formuoja tapatybę. Tatuiruotės paprastai pažymi svarbius gyvenimo įvykius, per kuriuos atsispindi žmogaus atsparumas ir atkaklumas. Vis dėlto, pati socialinių tatuiruočių perspektyva dažnai vis dar yra siejama su neigiamomis asmenų savybėmis ir egzistuojančiais tabu.

1.1.1 Socialinė tatuiruočių perspektyva

Netolimoje praeityje tatuiruotės dažnai buvo suvokiamos kaip neigiamas socialinis reiškinys ar net nukrypimas, visgi dabar tatuiruotės vis labiau peržengia lyties bei amžiaus ribas ir yra priimtinesnės nei bet kada anksčiau (Weder, Burdon, & Kearney, 2023). Nors tatuiruotės Vakarų visuomenėse paprastai buvo laikomos kultūriniu tabu ir siejamos su tam tikromis marginalizuotomis socialinėmis grupėmis, tokiomis kaip nusikaltėliai ir prostitutės, šiandien jos yra priimtinesnės, įprastesnės ir populiarnesnės dėl žiniasklaidos (Kertzman et al., 2019). Taigi, per pastaruosius du dešimtmečius suvokimas apie tatiruotes smarkiai pasikeitė ne tik dėl pačių pokyčių tatuiruočių industrijoje, bet ir dėl suvokiamo požiūrio į tatiruotes visuomenėje.

Paprastai tatiruotes dažniau turi jaunesni žmonės ir vyrai, tačiau kai kuriose šalyse, pavyzdžiui, JAV ir Australijoje, lyčių skirtumai itin sumažėjo ir neretai tatuiruočių turėjimas dažniau pasireiškia tarp moterų (Mortensen, French, & Timing, 2019). Nors šiuolaikinėse visuomenėse pranešama apie vis didesnę tatuiruočių turinčių žmonių skaičių, ši praktika vis dar labiau paplitusi tam tikrose socialinėse grupėse ar pogrupiuose tokiuose kaip kariai, gaujų nariai ir nusikaltėliai (Altunay et al., 2021). Heywood ir kt. (2012) atlikto tyrimo metu buvo pastebėta, kad nors vyrai dažniau nei moterys aktyviau komunikuoja apie tatiruotes, jas demonstruoja, visgi didžiausias tatuiruočių skaičius pastebimas būtent tarp jaunesnių (20-30 metų amžiaus) moterų. Žvelgiant iš kitos pusės, Kluger (2015) atlikti epidemiologiniai tyrimai rodo, kad kariškiai, sportininkai, kaliniai, jaunimo gaujos ir narkotikus vartojantys asmenys yra dažniausiai tatiruotes turinčios visuomenės asmenų grupės. Yra pastebima, kad didesnis tatuiruočių paplitimas kai kuriose grupėse gali būti paaiškintas tam tikrais veiksniais, įskaitant bendraamžių įtaką, socialinę padėtį, kolektyvinius vaidmenis ar tapatybę (Altunay et al., 2021). Nors tatuiruotės populiarėja, jų priimtumas auga, visgi, dažnu atveju, tatuiruotės vis dar laikomos tuo, kas neatitinka visuomenėje galiojančių taisyklių ir vertybių (Huwae, 2021).

Jei iš pradžių tatuiruotės buvo tradicinės etninės ritualinės kultūros dalis, dabar jos tapo popkultūros dalimi. Tokio požiūrio į tatiruotes raidą rodo bendruomenėje naudojamų tatuiruočių ypatybės. Yra reikšmingų socialinių ir socialinių-psichologinių priežasčių, kodėl asmenys tampa tatuiruočių turinčios subkultūros dalimi. Naude, Jordaan ir Bergh (2017) savo atlikto tyrimo metu identifikavo, kad pagrindinės priežastys, lemiančios asmenų tapimą tatuiruočių turinčios subkultūros dalimi, apima saviraišką, išskirtinumo, nepriklausomybės jausmo pojūtį, ypatingų reikšmingų gyvenimo įvykių paminėjimą, individualios ir unikalios tapatybės kūrimą, bendraamžių įtaką ir / ar norą būti labiau matomu. Žvelgiant iš moterų perspektyvos, Huwae (2021) pabrėžia tai, kad tatuiruotės ant moters kūno yra tarsi simbolis ar atvaizdas, simbolizuojantis moters laisves. Papildomai galima atkreipti dėmesį į tai, kad moteris darytis tatiruotes gali paskatinti daugybė priežasčių, viena iš jų –

aplinkos įtaka, kuri atlieka svarbų vaidmenį formuojant žmogaus elgesį / požiūrį, todėl nenuostabu, kad šiandieniniame pasaulyje didelė dalis moterų „užpildo“ savo kūnus tatuiruotėmis dėl aplinkos įtakos (Schlösser et al., 2020).

Vis dėlto, kai kuriose bendruomenėse tatuiruotės vis dar asocijuojasi su niūriu, šiurpiu ir smurtu grįstu reiškiniu, artimu nusikalstamumo pasauliui, kuris sukauptas šiame kūno įvaizdžio mene (Naude & Naude, 2024). Rytų kultūra vis dar yra pažeidžiama ir turi neigiamą polinkį į šį kūno meną, o daugelis žmonių vis dar mano, kad tatuiruotės menas yra identiškas nusikaltimų vykdytojams (Huwae, 2021). Taigi, galima daryti prielaidą, kad tatuiruočių populiarumas šiandieniniame pasaulyje auga dėl mados ir gyvenimo būdo, tačiau dar, neretu atveju, siejamas su stereotipine neigiama ir rizikinga veikla bei elgesiu.

1.1.2 Rizikingo elgesio ir tatuiruočių ryšys

Rizikingas elgesys yra dažnas tyrimų objektas, susijęs su asmens psichologiniais ir sociokultūriniais aspektais. Tatuiruotės, kaip viena iš išorės pasireiškiančių individualumo formų, gali turėti sąsajų su rizikingo elgesio formomis (Lennon & Johnson, 2019). Rizikingas elgesys apima įvairias veiklas, kurios turi arba gali turėti neigiamą poveikį asmeniui ar aplinkiniams, pavyzdžiui, neatsargus vairavimas, nepaisant kelių eismo taisyklių, alkoholio, narkotinių ar kitų sveikatą žalojančių poveikį turinčių medžiagų vartojimas, agresyvus elgesys, siejamas su nesutarimų, ginčų inicijavimu (Jablonska, & Mirucka, 2023; Skoda et al., 2020). Altunay ir kt. (2022) bei Galbarczyk ir kt. (2020) studijos parodė, kad tatuiruočių turėjimas gali būti susijęs su priklausymu tam tikroms socialinėms grupėms ar subkultūroms, kur rizikingas elgesys yra labiau toleruojamas ar net skatinamas. Autorių studijos atskleidė, jog tatuiruotes turintys asmenys yra labiau linkę impulsyviai ieškoti naujų pojūčių bei agresyviu elgesiu sukelti problemas. Mortensen ir kt. (2019) savo atlikto tyrimo metu identifiko, kad asmenys, turintys tatuiruotes, yra labiau linkę į rizikingą elgesį, palyginti su tatuiruočių neturinčiais kolegomis, o tai gali turėti neigiamos įtakos jų pačių bei aplinkinių sveikatai ir gerovei. Panašios tatuiruočių ir rizikingo elgesio sąsajų tendencijos atspindėjo ir Kertzman ir kt. (2019) bei Blazquez Abellan ir kt. (2022) tyrimuose, kur buvo atskleista, kad tatuiruotės gali būti susijusios su dažnesniu rizikingu elgesiu, o Pirrone ir kt. (2020) atlikto tyrimo metu buvo nustatyta, kad tatuiruotės gali būti susijusios su didesniu polinkiu į rizikingą seksualinį elgesį. Tokie rezultatai tarsi dar kartą patvirtina visuomenėje vyraujančius stereotipus apie tatuiruotų asmenų polinkį į rizikingą elgesį.

Iš kitos perspektyvos, Galbarczyk ir kt. (2020) tyrimas orientavosi į asmenų seksualinės orientacijos ir tatuiruotų vyrų suvokimo sąsajas, kur nustatė, jog heteroseksualūs vyrai ir moterys tatuiruotus vyrus vertina kaip vyriškesnius, dominuojančius ir agresyvesnius, tačiau tik heteroseksualūs vyrai tatuiruotus vyrus vertina kaip patrauklesnius. Nors homoseksualūs vyrai

tatuiruotus vyrus laiko mažiau patraukliais, labiau dominuojančiais ir agresyvesniais, homoseksualių moterų suvokimas šiuo klausimu nesiskiria. Kitaip tariant, homoseksualių moterų supratimu tatuiruotės nėra susijusios su rizikingo elgesio padidėjimu. Taigi šio tyrimo metu nustatyta, kad suvokta agresija tarp tatuiruotų asmenų yra susijusi su mažesniu patrauklumu tarp homoseksualių vyrų, bet didesniu patrauklumu tarp heteroseksualių moterų.

Svarbu pabrėžti, kad, nors kai kurie tyrimai rodo ryšį tarp tatuiruočių ir rizikingo elgesio, tokio ryšio visuotinumą ar priežastinį mechanizmą nėra visiškai aišku. Lennon ir Johnson (2019) bei Witkoś ir Hartman-Petrycka (2020) pabrėžia, kad reikia atsižvelgti į įvairius modifikuojančius veiksnius, tokius kaip asmenybės bruožai, socialinė aplinka ir individualios psichologinės charakteristikos. Be to, Molloy ir Wagstaff (2021) bei Zeiler ir Kasten (2022) atkreipia dėmesį į metodologinius iššūkius, susijusius su šių ryšių tyrimu. Nors moksliniai įrodymai rodo tam tikrą ryšį tarp tatuiruočių ir rizikingo elgesio tarp moterų, būtina tolesnė analizė ir gilesnis supratimas apie šiuos ryšius. Rizikingo elgesio ir tatuiruočių tyrimai suteikia vertingų įžvalgų apie socialines normas, asmenybės ypatumus ir kultūrinius aspektus, kurie formuoja mūsų elgseną.

Naujausi tyrimai rodo (Schlösser et al., 2020; Solís-Bravo et al., 2019; Witkoś & Hartman-Petrycka, 2020), kad tatuiruotės ir rizikingas elgesys tarp moterų yra susiję su keletu psichosocialinių veiksnių. Schlösser ir kt. (2020) studijoje nustatyta, kad tatuiruotės ir auskarų vėrimas gali būti susiję su ankstyvos vaikystės patirtimis, įskaitant fizinę emocinę ir seksualinę prievartą. Šis ryšys tarp ankstyvosios traumos ir kūno modifikacijų rodo, kad gali egzistuoti vidinės paskatos ar psichologiniai mechanizmai, skatinantys tokį elgesį kaip būdą susidoroti su praeities įvykiais. Iš kitos pusės, Solís-Bravo ir kt. (2019) atlikto tyrimo metu buvo atskleista, kad nors tarp tatuiruotes turinčių ir neturinčių asmenų savigarbos skirtumų nėra, ryškiai išsiskiria polinkis į rizikingą elgesį ir pojūčių siekį (įskaitant problemų ieškojimą, keršto pojūčius ir kt.). Tai rodo, kad tatuiruotės gali būti susijusios su didesniu polinkiu į rizikingas veiklas, ypač tarp jaunesnių suaugusiųjų, kurie taip pat gali būti jautresni mados ir asmeninio išskirtinumo tendencijoms.

Apibendrinant galima teigti, kad tatuiruotės yra tam tikra asmenų laisvės ir jų tapatybės išraiška. Paprastai tatuiruotes asmenys darosi dėl tokių priežasčių, kaip savarankiškumo, saviraiškos ar pasitikėjimo savimi skatinimas, priklausymas tam tikrai bendruomenei, sudėtingų savo gyvenimo etapų pažymėjimas ir pan. Nors anksčiau tatuiruotės buvo siejamos su neigiamu ar net rizikingu ir problematišku asmenų elgesiu ir kultūriniu tabu, šiandieninėje kultūroje tatuiruočių turintys asmenys yra labiau priimtini. Vis dėlto, nepaisant teigiamų pokyčių šioje srityje, tatuiruotės, ypatingai tarp moterų, vis dar dažnai siejamos su tam tikrais neigiamais stereotipais, kaip rizikingas elgesys, maištavimas, problemų ieškojimas, kerštas ir pan. Nors visuomenės požiūris pamažu keičiasi, iš moterų vis dar tikimasi elegantiškumo ir grakštumo, kuris neretai gali būti susietas su tobulo asmenybės

(perfekcionizmu) suvokimu, o turimos tatuiruotės asocijuojasi su grubumu, nepatrauklumu, rizikomis ir kitais neigiamais aspektais.

1.2 Perfekcionizmo koncepcija ir klasifikacija

Perfekcionizmas yra viena iš aktualiausių temų konsultavimo psichologijoje ir klinikinėje psichologijoje nuo 1990 m. (Fang & Liu, 2022). Tyrimai rodo, kad perfekcionizmas yra sudėtingas elgesys, jungiantis savęs vertinimą, tikslo siekimą, motyvaciją ir griežtus, nuolat egzistuojančius ir nepertraukiamus elgesio modelius (Moroz & Dunkley, 2019). Perfekcionizmas tradiciškai suprantamas kaip visą gyvenimą egzistuojantis asmenybės bruožas yra siejamas su tobulumo ir nepriekaištingumo siekimu, taip pat gali apimti ir gėdos bei nesėkmės jausmus (Nguyen & Morris, 2024). Perfekcionizmo apibrėžimai paprastai apibūdina išskirtinai aukštą asmeninių standartų nustatymo ir perdėtos savikritikos derinį (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Perfekcionizmo apibrėžimai.

Šaltinis	Sąvoka
Hollender (1965)	Iš prigimties neigiamas asmenybės bruožas, pasireiškiantis nerealiu reikalavimu sau ar kitiems visada ir visur gerai pasirodyti.
Burns (1980)	Keliami nerealistiški standartai, kai asmenys priverstinai ir atkakliai siekia savo tikslų ir vertina savo vertę tik pagal savo rezultatus ir pasiekimus.
Frost ir kt. (1990)	Per daug aukštų saviraiškos standartų nustatymas, lydimas pernelyg kritiško savęs vertinimo.
Stoeber (2018)	Daugiamatis asmenybės bruožas, susijęs su labai aukštais, dažnai nerealiais standartais ir lūkesčiais bei siekiu juos nepriekaištingai įgyvendinti.
APA Dictionary (2018)	Tobulų rezultatų siekis, aukštų standartų kėlimas sau bei aplinkiniams, gali būti siejamas su įvairiais psichikos sutrikimais, pvz.: depresija ar nerimu.
Kaser, Keddy ir Hill (2022)	Patologinis asmenybės stilius, turintis neigiamų pasekmių gerovei ir laikomas destruktivia savybe.
Fang ir Liu (2022)	Asmenybės bruožas, siekiantis aukštų veiklos standartų ir lydimas polinkio kritiškai vertinti save, glaudžiai susijęs su asmens psichine sveikata ir turintis didelę įtaką žmogaus darbui, studijoms ir gyvenimui.
Khossousi ir kt. (2024)	Savigarba grindžiama siekiu laikytis aukštų standartų, nepaisant neigiamų pasekmių (pvz.: nerimo ir depresijos).

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis Hollender (1965), Burns (1980), Frost ir kt. (1990), Stoeber (2018), APA Dictionary (2018), Kaser, Keddy ir Hill (2022), Fang ir Liu (2022), Khossousi ir kt. (2024).

Kaip matoma 1-oje lentelėje, perfekcionizmą galima susieti su neigiamu asmenybės bruožu (Hollender, 1965), nerealiais reikalavimais ir standartais (Hollender, 1965; Burns, 1980), kritišku savęs vertinimu (Frost et al., 1990; Fang & Liu, 2022), labai aukštais standartais (Stoeber, 2018; APA Dictionary, 2018; Fang & Liu, 2022; Khossousi et al., 2024), tobulų rezultatų siekiu (APA Dictionary, 2018), patologiniu asmenybės stiliumi (Kaser et al., 2022), destruktivumu (Kaser et al., 2022) bei asmens psichine sveikata (Fang & Liu, 2022; APA Dictionary, 2018). Moroz ir Dunkley (2019) pabrėžia, kad perfekcionizmas gali paveikti daugelį gyvenimo sričių, įskaitant tarpasmeninius santykius, profesinį ir akademinį funkcionavimą bei psichologinę gerovę (t. y. teigiamo poveikio ir optimalaus funkcionavimo individualiame ir socialiniame gyvenime derinį). Be to, perfekcionizmas yra susijęs su reikšmingomis klinikinėmis problemomis, įskaitant psichologines kančias (Nguyen & Morris, 2024). Šiame darbe bus vadovaujama Stoeber (2018) pateiktu perfekcionizmo apibrėžimu.

Apsisprendimo teorijos požiūriu, daugiamatis perfekcionizmas susideda iš dviejų skirtingų komponentų: perfekcionistinio siekio ir perfekcionistinio rūpesčio (Nazari, 2022). Perfekcionistinis siekis daugiausiai siejamas su motyvacija ir reguliavimo stiliais, kuriems būdingas didesnis apsisprendimo laipsnis, pavyzdžiui, vidinė motyvacija, integruotas reguliavimas ir nustatytos taisyklės (Stoeber, 2018). Priešingai, perfekcionistinis rūpestis daugiausia siejamas su motyvacija ir reguliavimo stiliais, kuriems būdingas mažesnis apsisprendimo laipsnis, pavyzdžiui, įvestas reguliavimas (Nazari, 2022). Tačiau perfekcionistinis siekis taip pat gali būti teigiamai susijęs su introjektuotu ir išoriniu reguliavimu, net kai sutapimas su perfekcionistiniu rūpesčiu yra kontroliuojamas, o tai rodo, kad perfekcionistinio siekio motyvacinės savybės gali pasiekti mažiau savarankiško reguliavimo sritį (Moroz & Dunkley, 2019). Viena iš galimybių yra ta, kad siekio ir rūpesčio modelis rodo teigiamus ryšius su išoriniu ir introjektuotu reguliavimu, o tai galima paaiškinti tuo, kad abu – ir perfekcionistinis siekis, ir perfekcionistinis lūkestis – yra orientuoti į apdovanojimus ir bausmes (Nazari, 2022). Svarbu atkreipti dėmesį, kad, nors, daugeliu atvejų, perfekcionizmas yra siejamas su neigiamais aspektais, tačiau, kaip asmenybės bruožas, perfekcionizmas yra glaudžiai susijęs su psichikos sveikata, todėl vis daugiau tyrinėtojų mano, kad perfekcionizmas gali turėti ne tik neigiamos įtakos psichikos sveikatai, bet ir teigiamos (Fang & Liu, 2022). Taigi, atsižvelgiant į perfekcionizmo sąvoką ir poveikį, svarbu suprasti, kas daro įtaką jo raiškai.

Perfekcionizmas buvo pastebėtas kaip transdiagnostinis mechanizmas daugelyje psichopatologijų (Nguyen & Morris, 2024). Nerimo ir depresijos simptomatika dažnai būdingi kančiai, susijusiai su perfekcionizmu (Fang & Liu, 2022). Kaip rodo Kanten ir Yesiltas (2015) atlikti tyrimai, perfekcionizmas taip pat gali būti siejamas su asmenų gerove. Iš esmės mokslinėje literatūroje galima rasti tris pagrindinius veiksnius, siejamu su perfekcionizmu (žr. 1 pav.).

1 pav. Labiausiai moksliniuose tyrimuose analizuojami su perfekcionizmu susiję veiksniai.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės, remiantis Kwarcińska ir kt. (2022).

Mokslininkai klinikiniuose tyrimuose ypatingą dėmesį skiria *psichinės ir fizinės sveikatos* bei *perfekcionistinių rūpesčių sąsajoms*, kiek mažiau dėmesio skiria sąsajoms su perfekcionistiniais siekiais (Stoeber, 2018). Psichinės ir fizinės sveikatos kontekste perfekcionizmas yra siejamas ir analizuojamas tokiose srityse, kaip valgymo sutrikimai, obsesinis-kompulsinis sutrikimas, seksualinė disfunkcija, nerimas ir afektiniai sutrikimai, piktnaudžiavimas alkoholiu, polinkis į savižudybę (Kwarcińska et al., 2022). Be to, yra įrodytas perfekcionizmo ryšys su depresine nuotaika, beviltiškumo ir bejėgiškumo jausmais, taip pat pastarojo sąsajos su asmenybės sutrikimais, ypač ribinėmis asmenybėmis (Nazari, 2022). Kai kuriuose tyrimuose perfekcionizmas siejamas su miego (Akram et al., 2015) bei skrandžio (Flett et al., 2016) problemomis. Perfekcionizmas taip pat yra siejamas su didesniu fiziologiniu reaktyvumu, įskaitant padidėjusį kraujospūdį, prastą nuotaiką, pvz.: stiprų ir ilgalaikį neigiamą poveikį reaguojant į stresą ir nesėkmes (Curran & Hill, 2019).

Perfekcionizmo ir darbo ryšį su darboholizmo fenomenu tikrinančiame tyrime buvo nustatytas vadinamasis perfekcionistinis darbo stilius, kuriam būdingas siekis tobulai, nepriekaištingai ir kokybiškai atlikti paskirtas užduotis, didelis dėmesys tvarkai, konkurencijai ir siekiui tik profesinės sėkmės bei nesėkmių netolerancijai (Kwarcińska et al., 2022). Šiame kontekste, taip pat pažymima, kad perfekcionistiniai siekiai gali bent šiek tiek apsaugoti nuo darbinio išsekimo, o perfekcionistiniai rūpesčiai sukelia stiprų ir didėjančią stresą (Curran & Hill, 2019).

Galiausiai, žvelgiant į *tarpasmeninius santykius ir perfekcionizmo sąsajas*, svarbu atkreipti dėmesį, kad yra įrodyta, jog perfekcionizmas turi įtakos romantiškiems ir intymiems santykiams (Habke et al., 1999), santuokiniam prisitaikymui (Stoeber, 2012) bei socialinei izoliacijai (Piotrowski, 2020). Taigi, yra akivaizdu, kad perfekcionizmas turi įtakos tiek asmenų fizinei ir psichinei sveikatai, tiek pastarųjų prisitaikymui darbe, tiek ir jų asmeniniams santykiams. Būtent todėl reikia išsiaiškinti, kokie veiksniai turi įtakos asmenų perfekcionizmui. Kwarcińska ir kt. (2022) išskiria tokius veiksnius, kaip:

1. **Genetiniai veiksniai.** Iki šiol atlikta nedaug tyrimų apie genetinius perfekcionizmo veiksnius. Vis dėlto, Wade ir Bulik (2007) atliktas tyrimas atskleidė, kad genetinis veiksnys ne tik prisideda prie visų perfekcionizmo dimensijų, bet ir paaiškina nuo 25 iki 39 proc. perfekcionizmo dispersijos. Kita vertus, Iranzo-Tatay ir kt. (2015) parodė, kad, nors perfekcionizmas bent iš dalies yra pagrįstas genetika, jo raiška reikalauja specifinių išgyvenimų, tiesiogiai nulemsiančių, koks perfekcionizmo tipas, orientuotas į save ar socialiai nustatytas perfekcionizmas, susiformuos.
2. **Asmenybės veiksniai.** Sąžiningumas ir neurotiškumas laikomi svarbiais asmenybės perfekcionizmo bruožais. Tyrimai rodo, kad aukšti sąžiningumo skalės balai koreliuoja su perfekcionistiniais siekiais, kurie siejami su gebėjimu planuoti, gera organizacija, metodišku veiksmu ir vidine motyvacija (Stoeber, 2018). Taip pat perfekcionistiniai rūpesčiai yra siejami ne tik su dideliu neurotiškumu, bet ir su mažu malonumu, dėl kurio atsiranda neigiamas, priešiškas požiūris į kitus žmones, nepasitikėjimas, mažas altruizmas arba jo visiškas nebuvimas, arba nenoras užleisti vietą kitiems ir eiti į kompromisus (Piotrowski, 2020).
3. **Šeimos veiksniai.** Smerkiantys ir kritiški santykiai formuoja trapų ir fragmentišką savęs jausmą, kuriame vyrauja žema savigarba ir gėda, o perfekcionistui poreikis būti tobulam ir gauti kitų pritarimą yra strategija, skirta kompensuoti, pataisyti ir apsaugoti pažeistą savigarbą (Kwarcinska et al., 2022). Nerealiai aukštų savo veiklos standartų pagrindas pirmiausia slypi tėvų reikalavimuose ir autoritariniame auklėjimo stiliuje (Piotrowski, 2020).
4. **Švietimo veiksniai.** Be artimiausių globėjų, prie perfekcionizmo ugdymo gali prisidėti ir tokie žmonės kaip mokytojai ir treneriai. Kaip ir tėvai, mokytojai taip pat formuoja vystymąsi ir, kaip ir jie, gali ne tik palaikyti, bet ir daryti spaudimą, sukeldami didelį stresą (Kwarcinska et al., 2022).
5. **Socialiniai-kultūriniai veiksniai.** Visuomenėje bet kuriuo metu dominuojančios kultūrinės vertybės atspindi socialinių, šeimos, akademinų, religinių, ekonominių ir politinių institucijų normas. Tai, savo ruožtu, formuoja individualų požiūrį, vertybes, įsitikinimus ir asmenybę. Kaip kultūra lemia individualių skirtumų tarp skirtingų šalių piliečių formavimąsi, skirtingų laikotarpių kultūra gali sukelti kartų asmenybių skirtumus (Curran & Hill, 2019).

Įprasti perfekcionistai geba išsikelti tikslus pagal savo stipriąsias ir silpnąsias puses, gerai jaustis juos pasiekę ir geba lanksčiai reaguoti tam tikrose situacijose, pavyzdžiui, mažinant standartus ar nereikalaujant per daug tikslumo, visgi, neurotiški perfekcionistai kelia sau nerealius tikslus, yra nepatenkinti savo pastangomis, niekada nesumažina savo standartų ir nėra lankstūs (Fang & Liu, 2022).

Apibendrinant galima teigti, kad perfekcionizmas yra sudėtingas elgesys, jungiantis savęs vertinimą, tikslo motyvaciją ir griežtus elgesio modelius. Pastarasis paprastai yra siejamas su neigiamu asmenybės bruožu, nerealiais reikalavimais, kritišku savęs vertinimu, labai aukštais standartais, patologiniu asmenybės stiliumi, destruktivumu bei asmens psichine sveikata. Perfekcionizmas gali paveikti daugelį gyvenimo sričių, įskaitant tarpasmeninius santykius, profesinį ir akademinį funkcionavimą bei psichologinę gerovę (t. y. teigiamo poveikio ir optimalaus funkcionavimo individualiame ir socialiniame gyvenime derinį). Nors, daugeliu atvejų, perfekcionizmas yra siejamas su neigiamais aspektais, kaip asmenybės bruožas, perfekcionizmas yra glaudžiai susijęs su psichine sveikata, todėl vis daugiau tyrinėtojų mano, kad perfekcionizmas gali turėti ne tik neigiamos įtakos psichinei sveikatai, bet ir teigiamos. Asmenų perfekcionizmui įtakos turi tokie veiksniai, kaip genetika, asmenybė, šeima, švietimo sistema bei socialiniai-kultūriniai veiksniai, o pats perfekcionizmas turi įtakos tiek asmenų fizinei ir psichinei sveikatai, tiek pastarųjų prisitaikymui darbe, tiek ir jų asmeniniams santykiams. Kadangi perfekcionizmas yra glaudžiai siejamas su asmenų psichine sveikata, yra svarbu išsiaiškinti pastarojo sąsajas su tamsiosios triados asmenybės bruožais.

1.3 Tamsiosios triados teorija ir išskirtinumas psichologijos kontekste

Asmenybės bruožai ir jų išreikštumo laipsnis lemia įvairius socialinės sąveikos aspektus, o kai kurie socialiai svarbiausi bruožai sudaro vadinamąją tamsiąją triadą, susijusią su antisocialiu elgesiu, moralės normų nepaisymu ir polinkiu manipuliuoti (Myznikov et al., 2024). Terminas „tamsioji triada“ reiškia tris asmenybės bruožus – psichopatiją, narcisizmą ir makiavelizmą (Diller et al., 2021). Šie asmenybės bruožai laikomi tamsiais asmenybės bruožais dėl jų destruktivių padarinių. Svarbu tai, kad šie bruožai atspindi „kasdienius“ asmenybės aspektus ir turėtų būti atskirti nuo kliniškai reikšmingų asmenybės sutrikimų (Nubold, van Gils, & Zacher, 2022). Makiavelizmui būdingas manipuliatyvus elgesys ir noras išnaudoti bei apgauti kitus, kad būtų pasiekti savi tikslai (Amos, Longpre, & Roos, 2022). Kitaip tariant, makiavelizmo bruožai apima manipuliavimą siekiant savo tikslų, moralės stoką, empatijos stoką ir cinizmą. Narcisizmui būdingas didingumas, teisėtumas, egoizmas ir pranašumo jausmas (Sedikides & Hart, 2022). Galima būtų apibrėžti, kad narcisistiniai asmenybės bruožai apima teisių, pranašumo, didingumo ir dominavimo jausmą. Galiausiai, psichopatijai būdingas asocialus elgesys, impulsyvumas, rizikos siekimas, kaltės jausmo, empatijos ir sąžinės graužaties trūkumas

(Amos et al., 2022). Kitaip tariant, psichopatiniai bruožai apima bejausmiškumą, empatijos stoką ir impulsyvumą.

Šiuos tamsiosios triados asmenybės bruožus galima susieti ir su asmenimis, turinčiais tatuiruotes. Atsižvelgiant į tai, kad vienos iš pagrindinių priežasčių, lemiančių asmenų tapimą tatuiruočių turinčios subkultūros dalimi, apima saviraišką, išskirtinumo bei nepriklausomybės pojūtį (Naude et al., 2017), taip pat laisvės pojūtį, yra akivaizdu, kad asmenys, turintys tatuiruočių, pasižymi tam tikrais narcisizmo (atitinkamas didingumo ir pranašumo jausmas perteikiant savo emocijas tatuiruotėse), makiavelizmo (tam tikros manipuliacijos apraiškos siekiant atskleisti savo tapatybę) ir/ar psichopatijos (impulsyvumo ir rizikos siekimo apraiškos) asmenybės bruožais (Huwae, 2021).

Asmenybę sudaro mintys, emocijos ir elgesys (Nubold et al., 2022). Taigi, kasdien tamsios triados būsenos geriausiai suprantamos ir fiksuojamos kaip asmenybės, iškylančios į paviršių momentinių minčių, emocijų ir veiksmų, susijusių su makiavelizmu, narcisizmu ir psichopatija, forma (Hardin & Smith, 2022). Nors asmenybės bruožai, susiję su tamsiąja triada, nebūtinai yra patologiniai, tačiau jie padidina polinkį į pažinimo iškraipymus, antisocialinius įsitikinimus, vartotojiškus, nauda paremtus santykius, empatijos stoką ir bejausmiškumą (Amos et al., 2022). Ghosh ir Sinha (2024) atkreipia dėmesį, kad, nepaisant kiekvieno iš šių neigiamų asmenybės bruožų tamsiojoje triadoje unikalumo, jie taip pat gali egzistuoti kartu ir egzistuoti tame pačiame individe.

Asmenys, pasižymintys tamsiosios triados bruožais, dažnai yra siejami su polinkiu į smurtą ir nusikalstamą elgesį. Be to, net ir ne tokiais ekstremaliais atvejais, šie bruožai paprastai rodo savanaudiškumą, manipuliavimą ir mažai empatišką elgesį (Sedikides & Hart, 2022). Yra akivaizdu, kad tamsiosios triados asmenybės trokšta galios ir dėl savo negailestingumo ir manipuliavimo sugebėjimų yra linkusios lengvai pasiekti galingas pozicijas. Emocijų ir sąžinės stoka leidžia jiems nedvejojant apgaudinėti ir manipuluoti žmonėmis, o jų charizma ir žavesys dažnai pritraukia kitų žmonių susižavėjimą ir palaikymą (Ghosh & Sinha, 2024). Vis dėlto, nors visi trys tamsiosios triados aspektai persidengia, jie turi unikalių savybių, būdingų tik vienam iš jų. Kituose (1.3.1, 1.3.2 bei 1.3.3) skyreliuose pateikiama kiekvieno iš šių asmenybės bruožų detalesnė analizė, kad būtų galima geriau suprasti asmenų elgesį, jų veiksmus bei poelgius, įskaitant ir poreikį turėti tatuiruotes.

1.3.1. Psichopatijos asmenybės bruožo samprata ir reikšmė

Psichopatija siejama su dideliu impulsyvumu, nekontroliuojama agresija ir jaudulio ieškojimu (Diller et al., 2021). Šis didelis impulsyvumas veda į norą būti nesustabdomu (-a), niekšišumą ir drąsą, todėl žmonės, turintys stiprių psichopatinį polinkį, demonstruoja niekšybę ir menką pagarbą kitiems, be to, sumažėja jų empatijos, kaltės ir sąžinės laipsnis (Crego & Widiger, 2022). Žinoma, kad

psichopatiinių bruožų turintys asmenys manipuliuoja siekdami finansinės, profesinės ar asmeninės naudos (Amos et al., 2022). Be to, psichopatija siejama su aktyvia agresija. Psichopatų nekontroliuojama agresija jauduliui skiria psichopatą nuo įspūdžių motyvuoto narcizo: nors tiek narcizai, tiek makiavelistai paprastai nerodo agresijos prieš kitus, nes narcizui tai gali reikšti blogo įspūdžio padarymą, o makiavelistai yra per daug strategiškai ir kontroliuojami, taigi psichopatai išlaiko savo bejausmį ir neemocionalų asmenį (Song et al., 2023). Toks elgesys dar labiau rodo, kad jiems trūksta ne tik empatijos, bet ir nerimo jausmo. Triarchinis psichopatijos modelis apibūdina tris psichopatų potipius: norą būti nesustabdomu (-a), drąsą ir niekšišumą (Amos et al., 2022). Nesustabdymas (disinhibicija) apima nesugebėjimą sureguliuoti veiksmų ir reakcijų, pagrįstų praeitimi ar ateitimi, o tai dažnai gali lemti impulsyvius sprendimus (Crego & Widiger, 2022). Drąsa gali būti siejama su bebaimiu asmeniu, kuris dažnai dominuoja ir mažai nerimauja, o niekšiškumui būdingas empatijos trūkumas, įgalinimas per žiaurumą ir socialinio ryšio trūkumas (Amos et al., 2022). Visumoje galima teigti, kad psichopatija yra susijusi su labai impulsyviu, nekontroliuojamu ir agresyviu elgesiu.

1.3.2. Narcisizmo asmenybės bruožo samprata ir reikšmė

Narcisizmui būdingas pranašumo jausmas ir dėmesio bei susižavėjimo siekimas (Diller et al., 2021). Narcisizmas vis labiau pripažįstamas kaip susidedantis iš dviejų skirtingų dimensijų, vadinamų grandioziniu ir pažeidžiamu narcisizmu (Amos et al., 2022). Grandiozinis narcisizmas yra atvira narcisizmo dimensija, kuriai būdinga aukšta savigarba ir tarpasmeninis dominavimas, arba grandioziškumas ir ekshibicionizmas (Sedikides & Hart, 2022). Tuo tarpu, pažeidžiamas narcisizmas yra labiau paslėpta narcisizmo dimensija, kuriai būdingas padidėjęs jautrumas kritikai ir socialinis slopinimas arba pasyvumas (Grapsas et al., 2020). Be to, narcisistiniai asmenys pasižymi hiperkonkurencingumu, dominavimu ir savo teisių pabrėžimu (Amos et al., 2022). Tačiau narcisizmas reiškia ne tik meilę sau, aukštą savęs vertinimą ir teigiamą, egocentrišką savęs įvaizdį, bet pasižymi ir perdėtu jautrumu bei gynyba (Sedikides & Hart, 2022). Kitaip tariant, narcisizmas yra susijęs su didingumo jausmu, savęs demonstravimu ir manija, taip pat pažeidžiamumu. Apibendrinant galima pasakyti, kad narcisizmas yra susijęs su labai įsisenėjusiu, bet labai pažeidžiamu savęs įvaizdžiu, siekiant dėmesio ir susižavėjimo.

1.3.3. Makiavelizmo asmenybės bruožo samprata ir reikšmė

Makiavelizmas yra asmenybės bruožas, pavadintas politinio filosofo Niccolo Machiavelli vardu (Diller et al., 2021). Šį asmenybės bruožą galima apibūdinti stipriu ketinimu ir gebėjimu naudoti manipuliacinę taktiką tarpasmeniniuose santykiuose siekiant įgyti ir išlaikyti valdžią (Cai, Wang, & Jin, 2024). Makiavelizmas reiškia tendenciją maksimaliai padidinti asmeninę naudą ir siekti individualių tikslų naudojant kitus žmones kaip įrankius (Amos et al., 2022). Makiavelizmą sudaro du aspektai: tarpasmeninio manipuliavimo taktika ir ciniškas požiūris į žmogaus prigimtį (Cai et al., 2024). Tradiciškai makiavelistas yra tikslo valdomas individas, kuris manipuliuoja, apgaudinėja ir išnaudoja kitus savo naudai (Diller et al., 2021). Kitaip tariant, makiavelistai yra apibūdinami kaip savanaudiški ir atviri neetiškam elgesiui, manipuliuojantys ir apgaulę mėgstantys asmenys. Zhong ir kt. (2020) pabrėžia, kad makiavelisto valdžios siekis skiria makiavelistus nuo narcizų, kurie labiau siekia dėmesio, susižavėjimo ir savęs stiprinimo: nors narcizai taip pat gali siekti valdžios, jie siekia galios padaryti įspūdį kitiems, o ne dėl pačios valdžios. Trumpai tariant, makiavelizmas yra susijęs su strateginiu siekiu įgyti ir išlaikyti valdžią.

Apibendrinant galima teigti, kad tamsioji triada reiškia tris asmenybės bruožus – psichopatiją, narcisizmą ir makiavelizmą. Šie asmenybės bruožai laikomi tamsiais asmenybės bruožais dėl jų destruktivių padarinių. Psichopatija siejama su dideliu impulsyvumu, nekontroliuojama agresija ir jaudulio ieškojimu, narcisizmui būdingas pranašumo jausmas ir dėmesio bei susižavėjimo siekimas, o makiavelizmas yra susijęs su strateginiu siekiu įgyti ir išlaikyti valdžią. Asmenys, demonstruojantys tamsios triados asmenybės tipą, dažnai yra siejami su polinkiu į smurtą ir nusikalstamą elgesį, o tai galima susieti su asmenimis, turinčiais tatuiruotes, nes vienos iš pagrindinių priežasčių, lemančių asmenų tapimą tatuiruočių turinčios subkultūros dalimi, apima saviraišką, išskirtinumo bei nepriklausomybės pojūtį, taip pat laisvės pojūtį ir tam tikros rizikos troškimą. Yra akivaizdu, kad asmenys, turintys tatuiruočių pasižymi tam tikrais narcisizmo (atitinkamas didingumo ir pranašumo jausmas perteikiant savo emocijas tatuiruotėse), makiavelizmo (tam tikros manipuliacijos apraiškos siekiant atskleisti savo tapatybę) ir/ar psichopatijos (impulsyvumo ir rizikos siekimo apraiškos) asmenybės bruožais. Be to, net ir ne tokiais ekstremaliais atvejais, šie bruožai paprastai rodo savanaudiškumą, manipuliavimą ir mažai empatišką elgesį. Taigi, atsižvelgiant į tamsiosios triados skiriamuosius bruožus, yra svarbu ir net būtina išryškinti pastarosios sąsajas su moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmu.

1.4 Moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmo ir tamsiosios triados sąsajos

Nuo 1990-ųjų tatuiruotės tapo vis populiareesnės, sukurdamos tikrą naują mados tendenciją (Deschler et al., 2020). Šiuo metu asmenys tatuiruotes darosi dėl asmeninių priežasčių. Per pastaruosius du dešimtmečius įvairūs tyrimai (Naude & Naude, 2024; Altunay et al., 2021; Cardenas & Torres, 2024; Mueller et al., 2020; Stanescu & Romascanu, 2020) parodė, kad tatuiruotiems asmenims būdingi tam tikri asmenybės bruožai, pvz.: padidėjęs rizikingas elgesys, didesnė ekstraversija, didesnis pojūčių siekimas ir aukštesnis sekso poreikis, mažesnis sąžiningumas ir malonumas, o kartais ir kitos savybės. Pavyzdžiui, Kertzman ir kt. (2019) nustatė, kad palyginti su tatuiruočių neturinčiomis moterimis, moterys su tatuiruotėmis pasižymi žymiai žemesne savigarba ir stipresniais santykiais tarp trijų konstrukcijų: idealaus kūno, idealios savęs (perfekcionizmo apraiškos) ir tatuiruotos moters statuso. Taigi šio tyrimo metu buvo atskleistas ryšys tarp moterų savigarbos, idealaus kūno, idealios savęs ir „moters su tatuiruotėmis“ konstrukcijų, turinčių įtakos jaunų moterų elgesiui perfekcionizmo bei tatuiruočių turėjimo kontekste. Atsižvelgiant į šio tyrimo išvadas, galima teigti, kad moterys, turinčios tatuiruotes, yra labiau linkusios būti tobulomis (perfekcionistėmis) ir turinčiomis žemesnę savigarbą, o tai turi įtakos jų probleminiam ir rizika pagrįstam elgesiui, apimančiam keršto, prieštaravimų bei žalingų įpročių apraiškas.

Psichoanalizės požiūriu, tatuiruotė gali turėti reikšmes, susijusias su simbioze ar atsiskyrimu mamos ir kūdikio santykiuose, ekshibicionizmu, dvasinio skausmo išraiška ar pilnatvės jausmo įgijimu, sukeliant skausmą kūnui (Altunay et al., 2021). Lennon ir Johnson (2019) bei Jabłonska ir Mirucka (2023) savo tyrimuose rodo, kad impulsyvumas ir pojūčių ieškojimas yra stipresni tarp tatuiruotes turinčių moterų nei jų neturinčių, o šie bruožai skatina polinkį į rizikingą elgesį, pavyzdžiui, narkotikų vartojimą ar neproporcingai didelę riziką keliančias veiklas, maištą ir problemų ieškojimą. Tokį elgesį būtų galima prilyginti ir vienai iš tamsiosios triados dedamųjų – psychopatijai, kuri yra siejama su dideliu impulsyvumu, ir jaudulio ieškojimu (Diller et al., 2021), arba perfekcionizmo apraiškoms, kurios yra grindžiamos tikslo motyvacija ir griežtais elgesio modeliais (Moroz & Dunkley, 2019).

Daugelis asmenų darosi tatuiruotes, kad padidintų savo patrauklumą (Deschler et al., 2020). Be to, tatuiruotės suteikia žmonėms galimybę susitapatinti su savo stabais, priklausyti ypatingai grupei ar sulaukti kitų dėmesio (galimos narcisizmo bei perfekcionizmo apraiškos). Tatuiruotes galima naudoti net protestuojant ar maištaujant, nes tatuiruotės taip pat yra neverbalinė bendravimo forma (Altunay et al., 2021). Iš esmės, galima daryti prielaidą, kad sąmoningai ar nesąmoningai tatuiruotė išreiškia signalus apie jos savininko asmenybę.

Tatuiruotės gali būti siejamos ir su asmenų tam tikrų emocijų perteikimu. Oda yra žmogaus vidinio pasaulio veidrodis – atspindi žmogaus išgyvenimus. Visgi, emocijos ir motyvai, kurie yra

glaudžiai susiję vienas su kitu, gali labai skirtis tatuiruotės atžvilgiu. Tatuiruotėje pavaizduoto objekto galios turėjimas, apsauginio efekto gavimas, sėkmės troškimas ar atsigavimas po ligos gali būti tatuiruotės darymosi motyvai (Altunay et al., 2021). Taip pat, tatuiruotės gali būti gyvenimo ciklą, artimųjų netekčių, ateities troškimų ar baimių atspindys, o kartais paprasčiausias būdas išsaugoti žmogaus atmintį ir apčiuopiamu būdu išreikšti intensyvią jausmą (Dann & Callaghan, 2019). Tačiau vienas iš dažniausiai sutinkamų motyvų yra savęs tapatumas arba individualizacija, kuri gali pasireikšti ir per perfekcionizmą (tatuiruotės dažniausiai yra pasirenkamos neatsitiktinai, dažnai ilgai planuojamos, atliekamos kruopščiai, yra detalios, simetriškos bei leidžia kontroliuoti savo kūno vaizdą, kuriant tobulesnę jo versiją) ar tamsiosios triados bruožus (psichopatija: tatuiruotės gali būti ir maištavimo prieš socialines normas ar aplinkos lūkesčius ženklas; makiavelizmas: tatuiruotes galima interpretuoti kaip tikslingą įvaizdžio kūrimą, kuris leis daryti įtaką aplinkai; narcisizmas: tatuiruotės vis vien yra ir priemonė, leidžianti būti labiau matomam, jaustis išskirtiniam).

Swami ir kt. (2015) savo tyrimo metu atskleidė, kad tatuiruočių turinčių asmenų reaktyvaus maištingumo, pykčio ir žodinės agresijos lygis yra žymiai didesnis nei tatuiruočių neturinčių asmenų. Taip pat yra rasta asociacijų tarp tatuiruotų ir antisocialių asmenybės bruožų, tokių kaip narcisizmas, makiavelizmas ir subklinikinė psichopatija, kurios kartu vadinamos „tamsiąja triada“ dar Paulhus ir Williams (2002) atliktame tyrime. Vėliau, Nathanson ir kt. (2006) identifikavo, kad iš tamsiosios triados aspektų su tatuiruotais asmenimis labiausiai yra siejama psichopatija, būtent dėl impulsyvumo ir drąsos. Stanescu ir Romascanu (2020) palaiko Nathanson ir kt. (2006) išvadą, kad iš tamsiosios triados trijulės psichopatija greičiausiai yra susijusi su kūno modifikacijomis (įskaitant tatuiruotes). Stanescu ir Romascanu (2020) atlikto tyrimo metu buvo nustatyta, kad tatuiruotes turintys asmenys pasižymi aukštesniu antisocialumo lygiu, taip pat turi žymiai didesnę afektinį jausmingumą ir bendrą psichopatijos lygį. Šio tyrimo metu taip pat buvo atskleista, kad asmenys, turintys tatuiruotes viršutinėje kūno dalyje (kūno zonose nuo galvos iki pilvo, ant nugaros, rankų), turi žymiai didesnę afektinį jausmingumą, o asmenys, turintys tatuiruotes apatinėje kūno dalyje (kūno zonose nuo klubų iki pėdų), turi daug didesnę atvirą antisocialumą. Papildomai buvo identifikuota, kad asmenys, turintys didesnę narcisizmo lygį, turi mažiau tatuiruočių ir pastarosios dažniausiai egzistuoja ant galvos, kulkšnių ir pėdų.

Yra pastebima, kad tatuiruotės yra empiriškai siejamos su asmenybės sutrikimais ir psichopatine asmenybe. Ankstesni tyrimai (dažniausiai su kaliniais) atskleidė, kad asmenys, linkę darytis tatuiruotes, yra asocialūs, sadistiniai, negatyvistiniai ir pasižymintys ribiniais bruožais, didesniu reaktyviu maištingumu, pykčiu ir žodine agresija (Manuel & Retzlaff, 2002). Swami ir kt. (2016) išsiaiškino, kad tatuiruotiems asmenims yra būdingas didesnis motorinis impulsyvumas ir jie yra labiau linkę rizikuoti laisvalaikio ir sveikatos bei saugos tikslais. Taigi yra rimtų įrodymų, kad tamsiosios

triados asmenybės bruožai bei tam tikros perfekcionizmo savybės gali būti susijusios su tatuiruotais asmenimis.

Apibendrinant galima teigti, kad tatuiruotiems žmonėms gali būti būdingi tam tikri asmenybės bruožai, pavyzdžiui, padidėjęs rizikingas elgesys, didesnė ekstraversija, didesnis naujų potyrių ieškojimas, siekimas ir padidėjęs sekso poreikis, mažesnis sąžiningumas ir malonumas, o kartais net tam tikros perfekcionizmo (aukšti standartai, patologinis asmenybės stilius) ar tamsiosios triados apraiškos. Tatuiruotės suteikia žmonėms galimybę susitapatinti su savo stabais, priklausyti ypatingai grupei ar sulaukti kitų dėmesio (galimos perfekcionizmo apraiškos). Vienas iš dažniausiai sutinkamų tatuiravimosi motyvų yra savęs tapatumas arba individualizacija, kuri gali pasireikšti ir per perfekcionizmo ar tamsiosios triados perspektyvas.

1.5 Tyrimo problema, tikslas ir uždaviniai

Tatuiruotės yra be galo sena meno forma (Altunay et al., 2021), atliekanti ne tik estetinę, bet ir simbolinę, socialinę funkciją, rodanti priklausymą tam tikrai bendruomenei (Alter-Muri, 2020), leidžianti žmonėms išreikšti save, įamžinti maloniausius, džiaugsmingiausius, ar priešingai – skausmingiausius savo gyvenimo momentus, komunikuoti su aplinka be žodžių (Carrere & Peake, 2020), tačiau net XIX a. šių kūno dailės apraiškų turėjimas dažniau yra vertinamas neigiamai, diskriminuojamas, stigmatizuojamas. Nors visuomenės požiūris daugeliu klausimų stipriai progresuoja, tatuiruočių atveju vis dar yra gajūs įsitikinimai, jog tatuiruotes turintys asmenys yra impulsyvesni, pasižymi rizikingesniu elgesiu, galinčiu nulemti žalą ne tik jų pačių, bet ir aplinkinių sveikatai ir gerovei (Lennon & Johnson, 2019), gali būti suvokiami ir kaip mažiau profesionalūs ir kt. Tokių įsitikinimų pagrindu gali formuotis išankstinės nuostatos, paskatinančios diskriminaciją įvairiausiose kasdienėse socialinėse situacijose (Oktaviani et al., 2020). Šie stereotipai gali stipriai riboti žmonių galimybes bei saviraišką, trukdyti ieškoti savęs, savo individualumo, identiteto (Cardenas & Torres, 2024), skatinti vidinį konfliktą tarp noro būti savimi ir nerimo dėl diskriminavimo, socialinės atskirties (Oktaviani et al., 2020).

Net ir esant nepalankiam visuomenės požiūriui, tatuiruočių turinčių žmonių kiekis auga (Mueller et al., 2020), tad ir žmonių, susiduriančių su neigiamais aplinkos stereotipais, daugėja ne tik tarp vyrų, bet ir tarp moterų (Mortensen et al., 2019). Deja, moterų kūnai išlieka vertinami bei kritikuojami labiau nei vyrų (Jablonska & Mirucka, 2023), moterims taikomi griežtesni standartai, iš moterų vis dar dažnai tikimasi labiau tradicinio elgesio, tradicinių vertybių demonstravimo (Oktaviani et al., 2020), o tai visai nėra suderinama, netgi prieštarauja stereotipams apie žmones, turinčius tatuiruočių (Dann & Kallaghan, 2019). Šis saviraiškos ribojimas moteris gali paveikti giliau (Schlösser et al., 2020), todėl svarbu toliau tirti asmenybės savybes bei bruožus, kuriais iš tiesų pasižymi tatuiruotes turintys asmenys, taip siekiant keisti visuomenės nuostatas tatuiruotes turinčių moterų atžvilgiu. Šiame tyrime bus gilinamasi į perfekcionizmo bei tamsiosios triados (narcisizmo, makiavelizmo bei psichopatijos) bruožų raišką moterų, turinčių tatuiruočių, imtyje.

Tyrimo objektas - moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmo ir tamsiosios triados sąsajas.

Tyrimo tikslas – nustatyti moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmo ir tamsiosios triados sąsajas.

Tyrimo uždaviniai:

1. Nustatyti moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmo ir tamsiosios triados sąsajas.
2. Palyginti moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmą pagal amžiaus grupes.
3. Palyginti moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmą ir tamsiosios triados bruožus pagal seksualinę orientaciją.

4. Palyginti moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmą ir tamsiosios triados bruožus pagal tatuiruočių kiekį.
5. Palyginti moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmą ir tamsiosios triados bruožus pagal tatuiruočių matomumą atvirose kūno vietose.

Hipotezės:

1. Moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmas teigiamai susijęs su visais tamsiosios triados bruožais: kuo didesnis perfekcionizmas, tuo labiau išreikšti narcisizmo, makiavelizmo ir psichopatijos bruožai.
2. Moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmas skirsis pagal amžių: jaunesnės moterys (18-29 m.), turinčios tatuiruotes, yra didesnės perfekcionistės palyginus su vyresnėmis (30-61 m.) moterimis, turinčiomis tatuiruotes.
3. Moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmas ir tamsioji triada skirsis pagal seksualinę orientaciją: lesbietės ir biseksualios moterys pasižymės didesniu perfekcionizmu ir turės labiau išreikštus du tamsiosios triados bruožus - narcisizmą ir makiavelizmą - nei heteroseksualios moterys.
4. Perfekcionizmas ir tamsiosios triados bruožai skirsis pagal tatuiruočių kiekį: moterys, turinčios tris ar daugiau tatuiruočių, pasižymės didesniu perfekcionizmu ir turės labiau išreikštus visus tamsiosios triados bruožus nei moterys, turinčios vieną tatuiruotę.
5. Perfekcionizmas ir tamsiosios triados bruožai skirsis pagal tatuiruočių matomumą atvirose kūno vietose (ant veido, plaštakų, kaklo): moterys, turinčios tatuiruočių matomose kūno vietose, pasižymės didesniu perfekcionizmu ir turės labiau išreikštus visus tamsiosios triados bruožus nei moterys, neturinčios tatuiruočių matomose vietose.

2 TYRIMO METODIKA

2.1 Tyrimo dalyviai

Tyrimo apklausoje dalyvavo 184 žmonės. Įtraukimo į tyrimo imtį pagrindiniai kriterijai buvo nustatyti du: moteriška lytis ir tatuiruočių (bent vienos tatuiruotės) turėjimas. Kadangi 4 tyrimo dalyviai neatitiko minėtų kriterijų (1 identifikuosi ne kaip moteris, o 3 - neturėjo tatuiruočių), galutinę tyrimo imtį sudarė 180 moterys, kurių amžius svyravo nuo 18 iki 61 m. ($M = 31,70$; $SD = 9,43$). Tyrimo dalyvių pasiskirstymas pagal kitus demografinius rodiklius pateikiamas 2-oje lentelėje. Didžioji dalis tyrimo dalyvių - 56,10 proc. - turėjo aukštąjį išsilavinimą, tyrimo metu tik dirbo 64,40 proc.; gyveno su partneriu (-e) arba buvo ištekėjusios - atitinkamai 36,31 proc. bei 33,52 proc.; save identifiko kaip heteroseksualias - 82,80 proc., turėjo 3 ir daugiau tatuiruočių - 59,78 proc., o 59,78 proc. – turėjo 3 arba daugiau tatuiruočių.

2 lentelė. Tyrimo dalyvių pasiskirstymas pagal sociodemografinius veiksnius

	Sociodemografinės charakteristikos	Tyrimo dalyvių skaičius (N)	Procentai (%)
Amžius	18-29 m.	95	52,78
	30-61 m.	85	47,22
Išsilavinimas	Nebaigtas vidurinis	3	1,68
	Vidurinis	28	15,08
	Profesinis	22	12,29
	Aukštasis neuniversitetinis	26	14,53
	Aukštasis universitetinis	101	56,42
Užimtumo tipas	Studijuojančios	16	8,94
	Dirbančios	116	64,25
	Studijuojančios ir dirbančios	27	15,08
	Laikiniai nedirbančios / ieškančios darbo	5	2,79
	Esančios vaiko priežiūros atostogose	10	5,59
	Užsiimančios kita veikla	6	3,35
Šeiminė padėtis	Ištekėjusios	60	33,52
	Išsiskyrusios	14	7,82
	Našlės	1	0,56
	Gyvenančios partnerystėje (su partneriu (-e))	65	36,31
	Gyvenančios vienos	31	17,32
	Kita	9	4,47
Seksualinė orientacija	Heteroseksualios	149	83,24
	Biseksualios	16	8,94
	Homoseksualios	6	3,35
	Aseksualios	0	0
	Kita	9	4,47
Tatuiruočių kiekis	1	40	21,79
	2	33	18,44
	3 ir daugiau	107	59,78
Matomų tatuiruočių turėjimas	Turi tatuiruočių matomose kūno dalyse	76	42,22
	Neturi tatuiruočių matomose kūno dalyse	104	57,78

2.2 Duomenų rinkimo ir kintamųjų įvertinimo būdai

Siekiant aiškintis perfekcionizmo ir tamsiosios triados ryšius, pritaikyti du instrumentai – Didžiojo trejeto perfekcionizmo skalės sutrumpinta versija bei Trumpoji tamsiosios triados skalė. Taip pat tyrimo anketa papildyta sociodemografiniais klausimais.

Pirmiausia, anketoje pateikti sociodemografiniai klausimai apie tyrimo dalyvių lytį, amžių, išsilavinimą, užimtumą, šeiminę padėtį, seksualinę orientaciją, tatuiruočių turėjimą, jų kiekį bei jų turėjimą labiau matomose kūno vietose (ant veido, kaklo ar plaštakų). Tuomet pateiktos perfekcionizmui bei tamsiosios triados bruožų raiškai vertinimui skirtos skalės. Tyrimo dalyviams pateiktos internetinės anketos instrukcija pateikiama priede A.

2.2.1 Perfekcionizmo skalė

Perfekcionizmui vertinti pritaikyta sutrumpinta Didžiojo trejeto perfekcionizmo skalės (angl. *Big Three Perfectionism Scale - Short Form, BTPS-SF*; Feher et al., 2020) versija, sudaryta iš 16 teiginių, sudarančių tris poskalės: rigidiškojo (4 teiginiai), savikritiškojo (6 teiginiai) ir narcisistinio (6 teiginiai) perfekcionizmo. Rigidiškojo perfekcionizmo (angl. *Rigid perfectionism*) teiginio pavyzdys: “Siekis būti kiek įmanoma tobula, verčia mane jaustis vertinga”; savikritiškojo perfekcionizmo (angl. *self-Critical perfectionism*) teiginio pavyzdys: “Aš jaučiuosi nusivylusi savimi, kai nepadarau ko nors tobulai” ir narcisistinio perfekcionizmo (angl. *Narcissistic perfectionism*) teiginio pavyzdys: “Aš verta, kad viskas vyktų taip, kaip aš noriu”. Kiekvieną iš teiginių tyrimo dalyvės buvo prašomos įvertinti 5 balų Likerto skalėje nuo 1 (“Visiškai nesutinku”) iki 5 (“Visiškai sutinku”). Kiekvienos poskalės bei viso instrumento bendri įverčiai gaunami sudėjus visų teiginių įverčius: Rigidiškojo perfekcionizmo įverčiai gaunami nuo 4 iki 20, savikritiškojo perfekcionizmo - nuo 6 iki 30, narcisistinio perfekcionizmo - nuo 6 iki 30, o bendras perfekcionizmo įvertis – nuo 16 iki 80. Aukštesnis balas ir poskalėse, ir įtraukiant visus instrumento teiginius, atspindi aukštesnę perfekcionizmą arba stipriau išreikštą perfekcionizmo dimensiją. Ilgoji instrumento versija iš anglų kalbos išversta Jelenos Drapkinos (2019). Šiame tyrime pritaikytas būtent šis skalės vertimas, atrinkus teiginius, pagal originalių skalės autorių nurodymus priklausančius sutrumpintai skalės versijai. Leidimas sutrumpintą instrumentą taikyti šiame tyrime moksliniais tikslais buvo gautas iš vieno iš originalios skalės autorių M. M. Smith. Taip pat gautas Jelenos Drapkinos leidimas naudoti instrumento vertimą į lietuvių kalbą.

Originaliame tyrime gauti aukšti poskalių vidinio suderintumo įverčiai: rigidiškojo perfekcionizmo Cronbach $\alpha = 0,90$, savikritiškojo perfekcionizmo $\alpha = 0,88$, o narcisistinio – $\alpha = 0,85$ (Feher et al., 2020). Šiame tyrime taip pat gauti aukšti ir viso instrumento, ir atskirų poskalių vidinio

suderintumo įverčiai: visos skalės Cronbach $\alpha = 0,895$, rigidiškojo perfekcionizmo Cronbach $\alpha = 0,837$, savikritiškojo perfekcionizmo Cronbach $\alpha = 0,867$, o narcisistinio perfekcionizmo – Cronbach $\alpha = 0,714$. Vertinant gautus skalės patikimumo rezultatus, galima teigti, kad sutrumpinta Didžiojo trejeto perfekcionizmo skalė ir kiekviena jos poskalė yra pakankamai patikimos ir tinkamos naudoti šiame tyrime.

2.2.2 Tamsiosios triados skalė

Tamsiosios triados raiškai matuoti naudota Trumpoji tamsiosios triados skalė (angl. *Short Dark Triad, SD3*; Jones & Paulhus, 2013), sudaryta iš 27 teiginių, skirtų vertinti tyrimo dalyvių psichopatijos (teiginio pavyzdys: “Žmonės, kurie bando man pakenkti, visada to pasigaili”), narcisizmo (teiginio pavyzdys: “Yra buvę atvejų, kai mane sulygino su įžymiais žmonėmis”) bei makiavelizmo (teiginio pavyzdys: “Dauguma žmonių galima manipuliuoti”) požymius. Kiekvienam iš trijų tamsiosios triados bruožų tirti skirta po 9 teiginius, kuriuos tyrimo dalyvių prašyta įvertinti 5 balų Likerto skalėje nuo 1 (“Visiškai nesutinku”) iki 5 (“Visiškai sutinku”). Kiekvienos poskalės ir viso klausimyno bendras įvertis gaunamas sudėjus visų teiginių įverčius, gaunant įvertį nuo 9 iki 45 poskalėse ir nuo 27 iki 135 bendrame tamsiosios triados raiškos įvertinime. Klausimynas iš anglų kalbos išverstas Jūratės Laukytės (2019). Leidimas instrumentą taikyti šiame tyrime gautas ir iš Delroy Paulhus, vieno iš originalaus instrumentų autorių, ir iš į lietuvių kalbą instrumentą išvertusios Jūratės Laukytės.

Originaliame tyrime klausimyno poskalių psichopatijos, narcisizmo ir makiavelizmo patikimumo įverčiai, apskaičiuojant Cronbach α , gauti atitinkamai 0,71, 0,77 ir 0,80 (Jones & Paulhus, 2013). Ankstesniame tyrime lietuviškos instrumento versijos poskalių patikimumas gautas kiek žemesnis - atitinkamai psichopatijos Cronbach $\alpha = 0,694$, narcisizmo Cronbach $\alpha = 0,628$ bei makiavelizmo Cronbach $\alpha = 0,785$ (Laukytė, 2019). Šiame tyrime taip pat gauti poskalių vidinio suderintumo įverčiai gauti tinkami. Psichopatijos skalės patikimumas gautas Cronbach $\alpha = 0,694$. Narcisizmo poskalės patikimumas pakankamas vykdyti tolimesnę analizę (Cronbach $\alpha = 0,647$). Galiausiai, makiavelizmo poskalės patikimumas gautas Cronbach $\alpha = 0,836$. Visų poskalių patikimumo rodikliai atitinka nustatytus tyrimų kokybės reikalavimus. Tokie rezultatai rodo, kad Trumpoji tamsiosios triados skalė bei visos trys jos poskalės yra pakankamai patikimos ir tinkamos naudoti tolesnėje analizėse.

2.3 Tyrimo eiga

Atlikus mokslinės literatūros analizę, pasirinkti instrumentai, leisiantys analizuoti ryšius tarp perfekcionizmo ir tamsiosios triados. Instrumentų taikymui šiame darbe gautas originalių autorių bei instrumentus vertusių mokslininkų leidimai. Tyrimas buvo atliekamas elektroniniu būdu, naudojant *Google Forms* platformoje sukurtą anketą. Anketos pradžioje įterptas aprašymas (žr. Priedą A), kuriame tyrimo dalyviams pristatyta tyrimo tema bei tikslas, taip pat patvirtinta, jog tyrimas yra anoniminis, dalyvavimas jame savanoriškas, o surinkti duomenys bus naudojami tik apibendrintai ir tik šio mokslinio tyrimo tikslais. Anketos aprašyme nurodytas ir tyrėjos kontaktinis el. pašto adresas tam, kad kilus papildomiems klausimams, tyrimo dalyviai galėtų kreiptis į darbo autorę. Apklausos pildymas užtruko apie 5 min.

Tyrimo anketą sudarė 2 instrumentai, skirti perfekcionizmui ir tamsiosios triados bruožams matuoti, bei sociodemografinių klausimų dalis. Visi anketos klausimai pažymėti kaip privalomi, siekiant kuo efektyviau tirti pasirinktus kintamuosius tikslinėje auditorijoje. Parengtos tyrimo anketos nuoroda paviėšinta socialiniame tinkle Facebook, taip pat dalintasi su universiteto kolegomis, siunčiant universiteto studentų skyriaus vadybininkei, kuri pasidalino anketa su studentais. Duomenys buvo renkami nuo 2025 m. kovo 21 d. iki balandžio 9 d.

2.4 Tyrimo duomenų apdorojimas ir statistinės analizės metodai

Tyrimo duomenys buvo analizuoti naudojant statistinės analizės programos *IBM SPSS Statistics* 26-ąją versiją. Atliekant aprašomąją statistiką, įvertintas tiriamųjų pasiskirstymas pagal amžių, užimtumo tipą, seksualinę orientaciją, tatuiruočių kiekį bei jų vietą ant kūno. Siekiant įvertinti kintamųjų duomenų pasiskirstymo normalumą, buvo taikytas Shapiro–Wilk testas. Instrumentų patikimumui įvertinti apskaičiuoti Cronbach α koeficientai, kurių reikšmės atitiko psichologinių tyrimų patikimumo standartus.

Kadangi daugumos kintamųjų pasiskirstymas atitiko normalumo prielaidą, tolimesnėms analizėms buvo taikomi parametriniai kriterijai. Apskaičiuoti kintamųjų vidurkiai, standartiniai nuokrypiai bei nustatytos žemiausios ir aukščiausios reikšmės imtyje.

Ryšiui tarp perfekcionizmo ir tamsiosios triados bruožų – narcisizmo, makiavelizmo ir psichopatijos – įvertinti taikyta Pearson koreliacijos analizė. Grupiniai skirtumai vertinti Studento *t* kriterijumi nepriklausomoms imtims, kai buvo lyginami jaunesnių (18–29 m.) ir vyresnių (30–61 m.) dalyvių rezultatai.

Tiriamųjų grupių, sudarytų pagal seksualinę orientaciją, tatuiruočių kiekį bei jų matomumą, kintamųjų raiškos skirtumai buvo įvertinti taikant daugiamatę dispersinę analizę (MANOVA).

MANOVA analizė pasirinkta siekiant nustatyti, ar tiriamųjų grupės skiriasi pagal kelis tarpusavyje susijusius priklausomuosius kintamuosius. MANOVA analizės buvo atliekamos šioms grupėms: (1) pagal seksualinę orientaciją (heteroseksualios ir kitos seksualinės orientacijos moterys), (2) pagal tatuiruočių matomumą (turinčios ir neturinčios tatuiruočių matomose vietose), bei (3) pagal tatuiruočių kiekį (1, 2, arba 3 ir daugiau tatuiruočių). Visoms analizėms buvo taikytas reikšmingumo lygmuo $p = 0,05$.

3 TYRIMO REZULTATAI

3.1 Aprašomoji statistika

Siekiant analizuoti duomenis, pirmiausia patikrintas duomenų tinkamumas analizei, t. y., ar duomenys yra pasiskirstę pagal normalųjį ar nenormalųjį skirstinį. Tyrime taikytų kintamųjų aprašomoji statistika pateikta 3-ioje lentelėje. Vertinant pagal asimetrijos ir eksceso įverčius, gauta, kad visų tyrimo kintamųjų duomenys yra artimi normaliam pasiskirstymui, todėl duomenys bus toliau naudojami ir analizuojami, taikant parametrinės analizės metodus, ieškant ryšių tarp tyrimo kintamųjų bei lyginant perfekcionizmo, narcisizmo, psichopatijos ir makiavelizmo raišką skirtingose tyrimo dalyvių grupėse, sudarytose pagal sociodemografinius veiksnius.

3 lentelė. Tyrimo kintamųjų aprašomoji statistika

Tyrimo kintamasis	M	SD	Min	Max	Asimetrijos koeficientas	Eksceso koeficientas
Perfekcionizmas	42,22	11,29	17	70	0,093	-0,204
Rigidiškasis perfekcionizmas	11,11	3,43	5	20	0,156	-0,406
Savikritiškasis perfekcionizmas	16,40	5,00	6	28	0,09	-0,109
Narcisistinis perfekcionizmas	14,52	4,09	5	24	0,062	-0,151
Narcisizmas	23,59	5,91	10	41	0,306	0,475
Makiavelizmas	26,05	4,44	12	40	0,322	0,316
Psichopatija	18,78	5,28	10	35	0,673	0,264

Aprašomoji analizė atskleidė, kad tyrimo dalyvių imtyje perfekcionizmo vidurkis buvo $M = 42,22$ ($SD = 11,29$), o reikšmės svyravo nuo 17 iki 70. Asimetrijos koeficientas (0,093) ir eksceso koeficientas (-0,204) rodo, kad visų kintamųjų pasiskirstymai pakankamai tolygūs – nei išreikšta asimetrija, nei ekscesas neviršijo kritinės ± 1 ribos, todėl duomenys laikytini tinkamais parametrinei analizei.

Narcisizmo skalės vidurkis siekė $M = 23,59$ ($SD = 5,91$), reikšmės svyravo nuo 10 iki 41. Pasiskirstymas nežymiai asimetriškas į dešinę (asimetrijos koeficientas = 0,306), tačiau atitinka normalumo kriterijus.

Makiavelizmo vidurkis buvo $M = 26,05$ ($SD = 4,44$), su reikšmėmis nuo 12 iki 40. Asimetrijos (0,322) ir eksceso (0,316) koeficientai rodo, kad pasiskirstymas artimas normaliajam, su nedideliu susikaupimu prie žemesnių reikšmių.

Psichopatijos skalės vidurkis siekė $M = 18,78$ ($SD = 5,28$), reikšmės svyravo nuo 10 iki 35. Šio kintamojo pasiskirstymas kiek labiau asimetriškas (asimetrijos koeficientas = 0,673), tačiau ir ši reikšmė vis dar laikytina priimtina normalumo ribose.

Visi kintamieji pasižymėjo vidutinėmis reikšmėmis, o asimetrijos ir eksceso rodikliai neviršijo ± 1 ribos, todėl galima teigti, kad pasiskirstymas yra pakankamai artimas normaliajam. Tai leidžia pagrįstai taikyti parametrinius statistinius metodus, kuriuos numatyta naudoti tolimesnėje analizėje.

3.2 Perfekcionizmo ir tamsiosios triados bruožų sąsajos

Siekiant patikrinti pirmąją hipotezę (H1) ir išanalizuoti, kaip perfekcionizmas yra susijęs su tamsiosios triados bruožais – makiavelizmu, narcisizmu ir psichopatija, buvo pritaikyta Pearson koreliacija. Gauti rezultatai pateikiami 4-oje lentelėje.

Pastebėta, kad perfekcionizmas yra statistiškai reikšmingai teigiamai susijęs su dviem iš trijų tamsiosios triados bruožų – makiavelizmu ir psichopatija, tačiau ryšys su narcisizmu nebuvo statistiškai reikšmingas. Tai reiškia, kad didėjant perfekcionizmo raiškai, didėja ir makiavelizmo bei psichopatijos pasireiškimas, o mažėjant – mažėja ir šie bruožai. Ryšių stiprumas svyravo nuo silpno iki vidutinio.

Taip pat paaiškėjo, kad skirtingos perfekcionizmo rūšys – rigidiškasis, savikritiškasis ir narcisistinis – skirtingai susijusios su tamsiosios triados bruožais. Iš jų labiausiai išsiskyrė narcisistinis perfekcionizmas, kuris turėjo stipriausią ryšį su visais trimis bruožais. Ypač glaudus ryšys pastebėtas tarp narcisistinio perfekcionizmo ir narcisizmo, kas leidžia manyti, kad šie du bruožai turi daug bendro – pavyzdžiui, poreikį sulaukti aplinkinių dėmesio, pripažinimo ir jautrumą kritikai.

4 lentelė. Perfekcionizmo ir tamsiosios triados bruožų sąsajos

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1. Perfekcionizmas	-						
2. Rigidiškasis perfekcionizmas	0,886**	-					
3. Savikritiškasis perfekcionizmas	0,866**	0,666**	-				
4. Narcisistinis perfekcionizmas	0,765**	0,606**	0,414**	-			
5. Psichopatija	0,267**	0,171*	0,188*	0,329**	-		
6. Narcisizmas	0,113	0,126	-0,102	0,339**	0,325**	-	
7. Makiavelizmas	0,400**	0,324**	0,292**	0,411**	0,626**	0,224**	-

Pastaba. ** $p < 0,01$; * $p < 0,05$.

4-oje lentelėje galima matyti, kad skirtingos perfekcionizmo dimensijos yra įvairiai susijusios su tamsiosios triados bruožais. Rigidiškasis perfekcionizmas parodė silpną, bet statistiškai reikšmingą ryšį su psichopatija ($r = 0,171$, $p < 0,05$) ir makiavelizmu ($r = 0,324$, $p < 0,01$), o ryšys su narcisizmu nebuvo statistiškai reikšmingas ($r = 0,126$, $p > 0,05$). Savikritiškasis perfekcionizmas taip pat reikšmingai, bet silpnai koreliavo su psichopatija ($r = 0,188$, $p < 0,05$) ir makiavelizmu ($r = 0,292$, $p < 0,01$), tačiau ryšys su narcisizmu buvo neigiamas ir nereikšmingas ($r = -0,102$, $p > 0,05$). Tuo tarpu narcisistinis perfekcionizmas parodė statistiškai reikšmingą ryšį su visais tamsiosios triados bruožais: psichopatija ($r = 0,329$, $p < 0,01$), narcisizmu ($r = 0,339$, $p < 0,01$) ir makiavelizmu ($r = 0,411$, $p < 0,01$). Ryšiai buvo nuo silpno iki vidutinio stiprumo. Stipriausios koreliacijos nustatytos tarp narcisistinio perfekcionizmo ir makiavelizmo bei narcisistinio perfekcionizmo ir narcisizmo, o kitų perfekcionizmo dimensijų ryšiai su tamsiosios triados bruožais išliko silpnesni arba statistiškai nereikšmingi.

Apžvelgus rezultatus, galima teigti, kad pirmoji hipotezė pasitvirtino tik iš dalies. Nustatyti statistiškai reikšmingi ryšiai tarp perfekcionizmo ir makiavelizmo bei psichopatijos, tačiau ryšys su narcisizmu nėra reikšmingas.

3.3 Perfekcionizmo išreikštumo palyginimas pagal amžiaus grupes

Norint įvertinti antrąją hipotezę (H2) ir palyginti tatuiruočių turinčių moterų perfekcionizmo išreikštumą tarp amžiaus grupių, duomenims analizuoti pritaikytas Studento t testas nepriklausomoms imtims. Gauti rezultatai parodė (žr. 5 lentelę), kad ir jaunesnės (18–29 m.), ir vyresnės (30–61 m.)

moterys pakankamai panašiai pasižymi bendruoju perfekcionizmu (atitinkamai: $M = 42,77$; $SD = 11,20$; $M = 41,28$; $SD = 11,42$; $p = 0,379$). Panašūs rezultatai gauti ir rigidiškojo perfekcionizmo dimensijoje, kur reikšmingų skirtumų tarp amžiaus grupių nenustatyta ($M = 11,48$; $SD = 3,90$ ir $M = 10,70$; $SD = 3,92$; $p = 0,183$), taip pat ir savikritiškojo perfekcionizmo atveju ($M = 18,13$; $SD = 5,67$ ir $M = 16,22$; $SD = 5,17$; $p = 0,200$). Tačiau narcisistinio perfekcionizmo dimensijoje nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas tarp amžiaus grupių ($p = 0,043$). Vyresnės moterys ($M = 14,35$; $SD = 4,23$) pasižymėjo aukštesniu narcisistiniu perfekcionizmu nei jaunesnės moterys ($M = 13,14$; $SD = 3,67$).

5 lentelė. Perfekcionizmo raiška skirtingose amžiaus grupėse

	18-29 m.		30-61 m.		t	df	p
	(n = 94)		(n = 85)				
	M	SD	M	SD			
Perfekcionizmas	42,77	11,20	41,28	11,42	0,883	177	0,379
Rigidiškasis perfekcionizmas	11,48	3,90	10,70	3,92	1,338	177	0,183
Savikritiškasis perfekcionizmas	18,13	5,67	16,22	5,17	2,350	177	0,200
Narcisistinis perfekcionizmas	13,14	3,67	14,35	4,23	-2,034	177	0,043*

Pastaba. $p > 0,05$ – nereikšmingas; * $p < 0,05$.

5-oje lentelėje pateikti rezultatai rodo, kad antroji hipotezė pasitvirtino tik iš dalies. Nors buvo tikėtasi, kad jaunesnės tatuiruotes turinčios moterys pasižymės aukštesniu perfekcionizmo lygiu nei vyresnės, statistiškai reikšmingas skirtumas nustatytas tik narcisistinio perfekcionizmo dimensijoje – vyresnėms moterims būdingesnis šio bruožo išreikštumas. Kitose dimensijose esminių skirtumų tarp amžiaus grupių nebuvo nustatyta.

3.4 Perfekcionizmo ir tamsiosios triados bruožų išreikštumo palyginimas pagal seksualinę orientaciją

Tikrinant trečiąją hipotezę (**H3**), lygintas perfekcionizmo ir tamsiosios triados bruožų išreikštumas tarp skirtingos seksualinės orientacijos tyrimo dalyvių grupių. Išskirtos dvi tyrimo dalyvių grupės: heteroseksualios bei kitos seksualinės orientacijos moterų grupės.

Prieš atliekant daugiamatę dispersinę analizę MANOVA, buvo įvertinta dispersijų homogeniškumo prielaida, taikant Box'o M testą, kuris buvo statistiškai nereikšmingas (Box'o M = 18,626, $p = 0,697$), o tai nurodo, ka prielaida buvo patvirtinta ir pagrindžia Wilks'o Lambda testo naudojimą. One-way MANOVA parodė, kad seksualinė orientacija neturėjo reikšmingo daugialypio poveikio bendriems priklausomiems kintamiesiems, Wilks'o $\Lambda = 0,966$, $F(6,173) = 1,05$, $p = 0,418$, dalinis $\eta^2 = 0,034$.

Atsižvelgiant į nereikšmingą daugiamatį rezultatą, tolesni vienfaktoriniai ANOVA buvo atlikti tik aprašomaisiais tikslais. Nė vienas iš priklausomų kintamųjų - perfekcionizmas, narcisizmas, makiavelizmas ar psichopatija - reikšmingai nesiskyrė tarp heteroseksualių ir lesbiečių / biseksualių moterų (visos p vertės $> 0,05$).

Kiekvienam priklausomam kintamajam, taikant Leveno testą, buvo tikrinama dispersijų homogeniškumo prielaida. Rezultatai parodė, kad ši prielaida yra tenkinama rigidiškojo perfekcionizmo ($p = 0,335$), savikritiškojo perfekcionizmo ($p = 0,575$), narcisistinio perfekcionizmo ($p = 0,930$), psichopatijos ($p = 0,912$) narcisizmo ($p = 0,395$), makiavelizmo ($p = 0,718$), nes visos p reikšmės viršijo 0,05 reikšmingumo lygį.

Atlikus vienfaktorinę ANOVA analizę nenustatyta statistiškai reikšmingų skirtumų tarp heteroseksualių ir kitos seksualinės orientacijos moterų perfekcionizmo srityje ($M = 41,77$; $SD = 11,17$; $M = 43,32$; $SD = 11,89$), $F(1,178) = 0,486$, $\eta^2 = 0,003$, narcisizmo ($M = 24,26$; $SD = 4,92$; $M = 25,35$; $SD = 5,66$), $F(1, 178) = 1,20$ $p = 0,275$, $\eta^2 = 0,007$ ir makiavelizmo ($M = 23,99$; $SD = 6,79$; $M = 25,19$; $SD = 6,41$), $F(1, 178) = 0,82$ $p = 0,367$, $\eta^2 = 0,005$.

Remiantis rezultatais, pateiktas 6-oje lentelėje, galima matyti, kad perfekcionizmo dimensijų išreikštumas tarp heteroseksualių ir kitos seksualinės orientacijos moterų statistiškai reikšmingai nesiskyrė. Tiek rigidiškasis ($F = 0,49$; $p = 0,826$), tiek savikritiškasis ($F = 1,151$; $p = 0,285$), tiek narcisistinis perfekcionizmas ($F = 0,077$; $p = 0,782$) reikšmingai nesiskyrė tarp analizuojamų grupių. Tai rodo, kad perfekcionizmo išreikštumas, nepriklausomai nuo jo formos, nesiskiria pagal moterų seksualinę orientaciją. Visos trys dimensijos pasireiškė panašiai abiejose grupėse, o mažos efektų reikšmės ($\eta^2 < 0,01$) papildomai patvirtina, kad skirtumai yra labai nežymūs ir statistiškai nereikšmingi.

Psichopatijos balų skirtumas heteroseksualių moterų ($M = 18,48$; $SD = 5,27$), lesbiečių ir / arba biseksualių moterų ($M = 20,48$; $SD = 5,10$) priartėjo prie statistinio reikšmingumo, $F(1, 178) = 3,74$, $p = 0,055$, $\eta^2 = 0,021$.

6 lentelė. Vienfaktorinės ANOVA rezultatai ir aprašomoji statistika pagal seksualinę orientaciją

	Heteroseksualios moterys (n = 149)		Kitos seksualinės orientacijos moterys (n = 31)		F	p	η^2
	M	SD	M	SD			
Perfekcionizmas	41,77	11,17	43,32	11,89	0,49	0,486	0,003
Rigidiškasis perfekcionizmas	11,08	3,77	11,26	4,58	0,49	0,826	<0,001
Savikritiškasis perfekcionizmas	16,99	5,49	18,16	5,63	1,151	0,285	0,006
Narcisistinis perfekcionizmas	13,68	3,94	13,90	4,20	0,077	0,782	<0,001
Narcisizmas	24,26	4,92	25,35	5,66	1,200	0,275	0,007
Makiavelizmas	23,99	6,79	25,19	6,41	0,820	0,367	0,005
Psichopatija	18,48	5,27	20,48	5,10	3,741	0,055	0,021

Taigi trečioji hipotezė nepasitvirtino. Tikėtasi, kad lesbietės ir biseksualios, tatuiruotes turinčios, moterys pasižymės aukštesniu perfekcionizmo ir tamsiosios triados bruožų lygiu nei heteroseksualios moterys, tačiau daugiamatė analizė ir vienfaktorinės ANOVA parodė, kad statistiškai reikšmingų skirtumų tarp grupių nenustatyta. Psichopatijos rodiklis priartėjo prie reikšmingumo ribos, tačiau šis skirtumas nebuvo pakankamas hipotezės patvirtinimui.

3.5 Perfekcionizmo ir tamsiosios triados išreikštumo palyginimas pagal turimų tatuiruočių skaičių

Norint įvertinti ketvirtosios hipotezės (**H4**) pagrįstumą, aiškintasi, ar pagal turimų tatuiruočių kiekį skiriasi perfekcionizmo ir tamsiosios triados išreikštumas. Prieš atliekant daugiamatę dispersinę analizę (MANOVA), buvo patikrinta dispersijų homogeniškumo prielaida taikant Box's testą, kurio rezultatas buvo statistiškai nereikšmingas ($p = 0,252$), todėl prielaida laikyta patenkinta. Wilks'o

Lambda reikšmė taip pat buvo nereikšminga ($\Lambda = 0,975$, $p > 0,05$), kas rodo, jog bendras tatuiruočių kiekio poveikis visuminiams priklausomiems kintamiesiems nebuvo reikšmingas.

Vienfaktorinė ANOVA analizė (žr. 7-ą lentelę) parodė, kad tatuiruočių kiekis neturėjo statistiškai reikšmingo skirtumo nei perfekcionizmo, nei jo dimensijų (rigidiškojo, savikritiškojo, narcisistinio), taip pat narcisizmo, makiavelizmo ar psichopatijos išreikštumui (visos p reikšmės $> 0,05$). Nors kai kurių vidurkių skirtumai tarp grupių buvo matomi, jie nepasiekė statistinio reikšmingumo, o efektų dydžiai (η^2) visais atvejais išliko labai maži.

7 lentelė. Perfekcionizmo ir tamsiosios triados išreikštumo palyginimas pagal turimų tatuiruočių skaičių

	1 tatuiruotė (n = 40)		2 tatuiruotės (n = 33)		3 ir daugiau (n = 107)		F	p	η^2
	M	SD	M	SD	M	SD			
Perfekcionizmas	43,23	12,05	42,42	9,67	41,47	11,50	0,375	0,688	0,004
Rigidiškasis perfekcionizmas	11,45	3,70	11,30	3,45	10,83	3,50	0,967	0,382	0,003
Savikritiškasis perfekcionizmas	17,03	5,30	17,24	5,87	17,24	5,53	0,024	0,976	<0,001
Narcisistinis perfekcionizmas	14,75	4,58	13,88	3,59	13,29	3,81	2,016	0,136	0,022
Narcisizmas	23,53	5,45	24,58	4,93	24,76	4,95	0,875	0,419	0,010
Makiavelizmas	25,05	7,41	24,33	5,96	23,84	6,70	0,480	0,622	0,005
Psichopatija	18,73	5,47	18,61	4,95	18,93	5,35	0,058	0,944	0,001

Apibendrinant, galima teigti, kad perfekcionizmo ir tamsiosios triados bruožų išreikštumas nesiskiria tarp moterų, turinčių skirtingą tatuiruočių skaičių. Taigi, ketvirtoji hipotezė, kad moterys, turinčios tris ar daugiau tatuiruočių, pasižymės aukštesniu perfekcionizmo bei tamsiosios triados bruožų lygiu, nepasitvirtino.

3.6 Perfekcionizmo ir tamsiosios triados bruožų išreikštumo palyginimas pagal tatuiruočių matomumą

Tikrinant paskutiniąją – penktąją – hipotezę (**H5**), aiškintasi, ar skiriasi tyrimo dalyvių, turinčių ir neturinčių tatuiruočių matomose kūno vietose, perfekcionizmas, narcisizmas, makiavelizmas ir

psichopatija. Duomenų analizei pritaikytas MANOVA testas nepriklausomoms imtims, o rezultatai pateikiami 8-oje lentelėje. Prieš atliekant daugiamatę dispersinę analizę (MANOVA), buvo patikrinta dispersijų homogeniškumo prielaida taikant Box'o M testą. Rezultatas buvo statistiškai nereikšmingas ($p = 0,350$), todėl buvo galima taikyti Wilks'o Lambda kriterijų.

MANOVA rezultatai parodė, kad tatuiruočių turėjimas matomose kūno vietose neturėjo statistiškai reikšmingo daugialypio poveikio bendriems priklausomiems kintamiesiems (Wilks'o $\Lambda = 0,942$, $F(6, 173) = 1,788$, $p = 0,104$, $\eta^2 = 0,058$).

Tolesnė vienfaktorinė ANOVA analizė atskleidė, kad statistiškai reikšmingas skirtumas buvo nustatytas tik psichopatijos rodiklyje: moterys, turinčios tatuiruočių matomose vietose, pasižymėjo aukštesniu psichopatijos lygiu ($M = 20,22$; $SD = 5,19$) nei neturinčios tatuiruočių matomose vietose ($M = 17,81$; $SD = 5,14$; $F(1, 178) = 9,639$, $p = 0,002$, $\eta^2 = 0,051$). Makiavelizmo skirtumas ($M = 25,30$; $M = 23,39$) buvo arti reikšmingumo ($F = 3,592$, $p = 0,060$, $\eta^2 = 0,020$), tačiau nebuvo statistiškai reikšmingas.

Kiti rodikliai (perfekcionizmas, narcisizmas, rigidiškasis, savikritiškasis ir narcisistinis perfekcionizmas) tarp grupių reikšmingai nesiskyrė (visos $p > 0,05$).

8 lentelė. Perfekcionizmo ir tamsiosios triados bruožų raiška tyrimo dalyvių grupėse pagal turimų tatuiruočių vietą (-as) ant kūno

	Turinčios tatuiruočių matomose kūno dalyse (n = 76)		Neturinčios tatuiruočių matomose kūno dalyse (n = 104)		F	p	η^2
	M	SD	M	SD			
Perfekcionizmas	42,408	1,297	41,759	10,815	0,144	0,704	0,001
Rigidiškasis perfekcionizmas	11,30	3,95	10,89	3,89	0,296	0,587	0,00
Savikritiškasis perfekcionizmas	17,09	5,99	17,26	5,26	0,045	0,832	<0,01
Narcisistinis perfekcionizmas	14,01	4,23	13,50	3,78	0,703	0,403	0,004
Narcisizmas	24,921	5,160	24,105	4,977	1,142	0,287	0,006
Makiavelizmas	25,303	6,850	23,394	6,536	3,592	0,060	0,020
Psichopatija	20,224	5,186	17,808	5,135	9,639	0,002	0,051

Pastaba. * $p < 0,05$.

8-oje lentelėje pateikti rezultatai rodo, kad penktoji hipotezė pasitvirtino iš dalies. Hipotezėje buvo keliama prielaida, kad tatuiruotes matomose vietose (pvz., ant veido, kaklo ar plaštakų) turinčios moterys pasižymės aukštesniu perfekcionizmo lygiu bei labiau išreikštais tamsiosios triados bruožais – narcisizmu, makiavelizmu ir psichopatija – palyginus su moterimis, neturinčiomis tatuiruočių matomose kūno vietose. Atlikta analizė parodė, kad statistiškai reikšmingas skirtumas tarp šių dviejų grupių nustatytas tik psichopatijos dimensijoje: moterys, turinčios matomų tatuiruočių, pasižymėjo aukštesniais psichopatijos balais, kas gali rodyti didesnę impulsyvumą, emocinį atsiribojimą ar mažesnę socialinį jautrumą. Tuo tarpu, kitų bruožų – bendrojo perfekcionizmo, narcisizmo ir makiavelizmo – reikšmingų skirtumų tarp grupių nenustatyta.

4 REZULTATŲ APTARIMAS

Atliekant tyrimą, jo tikslas buvo nustatyti moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmo ir tamsiosios triados sąsajas. Šiam tikslui pasiekti buvo suformuluoti penki uždaviniai ir penkios hipotezės. Šioje darbo dalyje tyrimo rezultatai aptariami pagal iškeltas tyrimo hipotezes.

Pirmoji hipotezė (H1): Moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmas teigiamai susijęs su visais tamsiosios triados bruožais: kuo didesnis perfekcionizmas, tuo labiau išreikšti narcisizmo, makiavelizmo ir psichopatijos bruožai. Pirmoji hipotezė pasitvirtino tik iš dalies. Nustatyti statistiškai reikšmingi ryšiai tarp bendro perfekcionizmo ir dviejų tamsiosios triados bruožų – makiavelizmo ir psichopatijos, tuo tarpu, ryšys su narcisizmu nebuvo reikšmingas. Tačiau išskiriant perfekcionizmo poskales matyti, kad narcisistinis perfekcionizmas pasižymi stipresniu ryšiu su visais tamsiosios triados bruožais, o tai leidžia daryti išvadą, kad perfekcionizmas nėra vienalytis konstruktas, o jo santykiai su destruktiviais asmenybiniais bruožais priklauso nuo dominuojančios dimensijos.

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad bendras perfekcionizmo lygis yra statistiškai reikšmingai teigiamai susijęs su dviem tamsiosios triados bruožais – makiavelizmu ir psichopatija. Tokia sąsaja rodo, kad individai, kuriems būdingas aukštas perfekcionizmo lygis, gali taip pat pasižymėti polinkiu manipuliuoti kitais bei emociniu atsiribojimu ar impulsyvumu. Šie rezultatai atitinka naujausius tyrimus, kurie rodo, kad perfekcionizmas, ypač kai yra stipriai vidinės kontrolės ir spaudimo forma, gali būti susijęs su emociškai santūriais, kietais ar socialiai agresyviais bruožais (Zhang et al., 2020).

Iš psichologijos mokslo pusės žiūrint, perfekcionizmas gali atlikti tiek adaptacinę, tiek maladaptacinę funkciją. Kai jis tampa pernelyg reiklus, nekintantis, susijęs su nuolatinio savęs vertinimu per nesėkmių prizmę, jis pradeda koreliuoti su antisocialiomis asmenybės savybėmis. Psichopatijai būingas emocinis šaltumas, impulsyvumas ir empatijos stoka gali būti kompensacinė reakcija į nuolatinį spaudimą būti nepriekaištingu. Tai ypač aktualu tiems asmenims, kurių savikontrolė grindžiama ne autentišku savęs tobulinimu, o baime neatitikti idealo (Smith et al., 2016; Miller et al., 2021).

Tuo pačiu, rezultatai parodė, kad perfekcionizmas neturėjo statistiškai reikšmingo ryšio su narcisizmu, kas rodo, kad narcisistiniai bruožai ne visada eina greta perfekcionistinio elgesio. Visgi, detalizuojant perfekcionizmą į atskiras dimensijas, paaiškėjo, kad narcisistinis perfekcionizmas turi reikšmingą teigiamą koreliaciją su visais trimis tamsiosios triados bruožais. Ši dimensija atspindi ne tiek vidinį spaudimą tobulumui, kiek reikalavimą tobulumo iš kitų, menkėjant tolerancijai kritikai, poreikiui dominuoti ir palaikyti išpūstą savęs vaizdą (Stoeber, 2018; Nealis et al., 2020).

Tokie rezultatai rodo, kad perfekcionizmas, kaip asmenybinė savybė, yra kompleksiškas reiškinys. Viena vertus, kai kurie jo aspektai gali atspindėti asmens vidinį standartų siekimą, kita vertus, tam tikros dimensijos, kaip narcisistinis perfekcionizmas, yra glaudžiai susijusios su savireklama, dominavimu ir socialiniu pranašumo demonstravimu. Tai gali paaiškinti, kodėl tik narcisistinio tipo perfekcionizmas parodė reikšmingus ryšius su narcisizmu, kuris taip pat orientuotas į išorinį įspūdį, o ne vidinį augimą (Miller et al., 2021).

Rigidiškasis ir savikritiškasis perfekcionizmas rodė silpnus, bet statistiškai reikšmingus ryšius su makiavelizmu ir psichopatija. Rigidiškasis perfekcionizmas, kuriam būdingas nuolatinis siekis atitikti griežtus standartus, gali skatinti elgesį, paremtą įtampa ir spaudimu, kuris susijęs su emociniu atsiribojimu ar padidėjusiu impulsyvumu, t. y. psichopatijos bruožais. Savikritiškasis perfekcionizmas, siejamas su saviverte, kaltės jausmu ir vidine savigraža, gali sietis su žemu emociniu atsparumu, kuris taip pat yra siejamas su tamsiosios triados ypatumais (Smith et al., 2016; Miller et al., 2021).

Svarbu paminėti, kad makiavelizmas, kuris tyrime rodė nuosekliausias ryšius su visomis perfekcionizmo formomis, gali būti laikomas labiausiai susijusiu bruožu su perfekcionistine asmenybe. Manipuliatyvūs polinkiai, siekis kontroliuoti aplinkinių įspūdį ir racionalus požiūris į santykius gali natūraliai persidengti su perfekcionistine motyvacija, kur individas siekia ne tik aukštų rezultatų, bet ir išorinio pripažinimo (Diller et al., 2021). Tai leidžia kelti prielaidą, kad perfekcionizmas tam tikrais atvejais gali tarnauti kaip socialinės kontrolės strategija.

Antroji hipotezė (H2): Moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmas skirsis pagal amžių: jaunesnės moterys (18-29 m.), turinčios tatuiruotes, yra didesnės perfekcionistės palyginus su vyresnėmis (30-61 m.) moterimis, turinčiomis tatuiruotes. Tikrinant antrąją hipotezę, rezultatai parodė, kad tatuiruotes turinčių moterų perfekcionizmo lygis tarp amžiaus grupių reikšmingai skyrėsi tik vienoje iš dimensijų – narcisistiniame perfekcionizme, kurio aukštesnė reikšmė buvo nustatyta tarp vyresnių dalyvių. Tai leidžia teigti, kad amžiaus įtaka perfekcionizmui yra selektyvi ir labiausiai susijusi su bruožais, orientuotais į socialinį dominavimą, kontrolę ir išorinį vertinimą. Hipotezė nepasitvirtino, kadangi lyginant amžiaus grupes tarpusavyje pagal bendrą perfekcionizmą, jokių reikšmingų skirtumų nebuvo rasta.

Perfekcionizmas bendrąja prasme gali būti labiau susijęs su žmogaus savybėmis nei būti sietinas su amžiumi. Perfekcionizmas dažnai laikomas pakankamai stabilia asmenybės savybe (Rice & Aldea, 2006), kuri skirtingais gyvenimo etapais gali reikštis skirtinguose kontekstuose, pavyzdžiui, aukšti lūkesčiai puikiems pažymiams jaunesniame amžiuje gali virsti aukštais lūkesčiais išvaizdai, sutuoktiniui, vaikams ar kt. (Prestele & Altstotter-Gleich, 2019).

Narcisistinis perfekcionizmas susijęs su tuo, kad žmogus nori, jog kiti elgtųsi pagal jo aukštus lūkesčius ir tampa vis jautresnis kritikai, ypač kai stiprėja jo vaidmuo visuomenėje bei savęs suvokimas (Nealis ir kt., 2020). Tokios savybės dažniau pasireiškia vyresnio amžiaus moterims, kurios gali būti labiau susidūrusios su socialiniais lūkesčiais, patyrimu kontroliuoti įspūdį ar reikšti autoritetą aplinkoje. Priešingai, jaunesnės moterys gali būti labiau orientuotos į vidinius standartus ar dar neturėti ilgalaikio santykio su savo socialiniu vaidmeniu (Miller et al., 2021).

Taip pat galima manyti, kad jaunesnės ir vyresnės moterys renkasi tatuiruotes ne dėl amžiaus, o dėl asmeninių psichologinių priežasčių, pavyzdžiui, norėdamos save išreikšti, valdyti savo įvaizdį ar atitikti tam tikrus grožio standartus (Naude et al., 2017).

Nors anksčiau buvo tikėtasi, kad jaunesnės moterys bus labiau perfekcionistės dėl kultūrinio spaudimo, susijusio su išvaizda ir saviraiška (pvz., per tatuiruotes), rezultatai rodo, kad narcisistinio perfekcionizmo raiška gali stiprėti su amžiumi. Tai gali sietis su ilgalaikėmis vidinėmis adaptacijomis ir savęs suvokimo pokyčiais gyvenimo eigoje (Stoeber, 2018).

Jaunesnės moterys gali būti labiau linkusios kelti sau lūkestį, jog privalo atrodyti ir elgtis tobulai, nerimaudamos, jog, kitu atveju, praras aplinkos susižavėjimą, palaikymą. Taip pat jos gali būti itin jautrios kritikai, ypač kuomet kvestionuojamas jų sukurtas tobulumo įvaizdis (Jablonska & Mirucka, 2023). Remiantis Erikson psichosocialinės raidos teorija (1950), jaunesnės moterys yra penktojoje bei šeštojoje raidos stadijose (atitinkamai, tapatumo ir vaidmenų neaiškumo bei intymumo ir izoliacijos stadijose). Penktoji stadija, pasak Erikson, yra svarbiausia, kadangi joje kuriasi žmogaus tapatybė, išsigrūdinamos vertybės, pašaukimas, sparčiai vystosi pasaulėžiūra. Šeštoji stadija yra siejama su jau susiformavusia tapatybe, kuri leidžia ryšyje su aplinka ar kitais žmonėmis nebebijoti prarasti savo individualumą (Erikson, 1950). Taip pat socialinių ryšių ar romantinių santykių paieškos, dažniausiai aktyviai vykstančios šiuo gyvenimo etapu, gali prisidėti – narcisistinis perfekcionizmas tampa tarsi mechanizmu, leidžiančiu įgyti išorinio pastiprinimo. Vyresnėms moterims jau turint tvirtą tapatybę, poreikis idealumui reiškiasi silpniau (Erikson, 1950). Tatuiruotės yra vienas iš išvaizdos detalių, galinčių pritraukti aplinkos dėmesį, susižavėjimą, pastiprinamos moterų unikalumo pojūtį (Miller et al., 2021).

Trečioji hipotezė (H3): Moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmas ir tamsioji triada skirsis pagal seksualinę orientaciją: lesbietės ir biseksualios moterys pasižymės didesniu perfekcionizmu ir turės labiau išreikštus du tamsiosios triados bruožus: narcisizmą ir makiavelizmą nei heteroseksualios moterys. Tyrime buvo išskirtos heteroseksualios ir kitos seksualinės orientacijos (lesbietės bei biseksualios) moterų grupės. Nors buvo tikimasi, kad pastarosios

grupės moterys pasižymės didesne šių bruožų raiška, rezultatai neatskleidė reikšmingų skirtumų tarp grupių.

Mokslinėje literatūroje vis dažniau pripažįstama, kad seksualinė orientacija savaime nėra stiprus prognozuojantis veiksnys klasikinėms asmenybės savybėms, tokioms kaip perfekcionizmas ar tamsiosios triados bruožai. Pavyzdžiui, Zheng ir kolegos (2018) atliktoje metaanalizėje buvo parodyta, kad asmenybės bruožų skirtumai tarp heteroseksualių ir homoseksualių individų yra labai maži arba jų visai nėra. Autoriai pabrėžia, kad bet kokie pastebimi skirtumai dažnai priklauso ne nuo pačios orientacijos, o nuo su ja susijusių socialinių veiksnių – diskriminacijos, stigmatizacijos ar priklausymo mažumų grupei.

Hatzenbuehler (2016) taip pat nurodo, kad vadinamoji struktūrinė stigma veikia ne per individualias asmenybės savybes, o per kontekstinius veiksnius, darančius įtaką psichologinei gerovei. Tai reiškia, kad, nors mažumų stresą patiriančios moterys gali išgyventi daugiau įtampos ar socialinio spaudimo, tai nebūtinai reiškiasi padidėjusiu perfekcionizmu ar makiavelistinėmis tendencijomis. Šie išoriniai veiksniai gali pasireikšti per kitus psichologinius rodiklius, pavyzdžiui, emocinį reguliavimą, savivertę ar nerimo lygį.

Be to, tatuiruočių darymo motyvai gali būti panašūs tarp skirtingų seksualinės orientacijos grupių. Tyrimai rodo, kad tatuiruotės dažnai atlieka tapatybės išraiškos, autonomijos ir kontrolės funkciją (Naude et al., 2017), bei šie motyvai gali būti svarbūs įvairių seksualinių orientacijų atstovėms nepriklausomai nuo jų orientacijos. Todėl galima daryti prielaidą, kad tatuiruotes turinčių moterų psichologinės charakteristikos labiau priklauso nuo jų individualių bruožų nei nuo jų seksualinės orientacijos.

Trečioji hipotezė nepasitvirtino. Tyrimo rezultatai parodė, kad seksualinė orientacija nėra reikšmingas ar lemiamas veiksnys, galintis paaiškinti perfekcionizmo ar tamsiosios triados bruožų raiškos skirtumus tarp moterų, turinčių tatuiruotes. Tai leidžia kelti prielaidą, kad nagrinėti asmenybės bruožai – perfekcionizmas, narcisizmas, makiavelizmas ir psichopatija – labiau priklauso nuo asmens vidinių psichologinių ypatumų bei socialinės aplinkos sąveikos nei nuo seksualinės orientacijos kaip tokios.

Rezultatai patvirtina ankstesnių tyrimų išvadas. Pavyzdžiui, Zheng, Hart ir Zheng (2018) atliktoje metaanalizėje teigiama, kad asmenybės bruožų skirtumai tarp heteroseksualių ir homoseksualių asmenų yra nedideli arba visai neegzistuojantys, o pastebimi skirtumai dažniausiai kyla dėl socialinio konteksto, o ne pačios orientacijos. Tai atitinka požiūrį, kad psichologinių savybių įvairovė kyla iš individualių skirtumų bei socialinių patirčių – emocinio palaikymo, priėmimo ar diskriminacijos.

Verta atkreipti dėmesį į tai, kad tatuiruočių darymo motyvai dažnai būna panašūs nepriklausomai nuo seksualinės orientacijos. Tatuiruotės dažnai veikia kaip saviraiškos, autonomijos ar tapatybės kontrolės priemonė, nepriklausomai nuo tapatybės grupės (Naude, Roos, & Bornman, 2017). Todėl galima manyti, kad tatuiruotes turinčių moterų psichologinės savybės formuojasi daugiau pagal individualius veiksnius nei pagal seksualinę orientaciją.

Apibendrinus galima teigti, kad perfekcionizmo bei tamsiosios triados bruožų išreikštumas greičiau priklauso nuo asmeninių psichologinių bei socialinių aplinkybių nei nuo seksualinės orientacijos. Nors kai kurios seksualinės orientacijos grupės gali būti jautresnės stigmatizacijai ar marginalizacijai, tai nebūtinai pasireiškia per klasikinę asmenybės bruožų struktūrą (Hatzenbuehler, 2016; Zheng et al., 2018).

Ketvirtoji hipotezė (H4): Perfekcionizmas ir tamsiosios triados bruožai skirsis pagal tatuiruočių kiekį: moterys, turinčios tris ir daugiau tatuiruočių, pasižymės didesniu perfekcionizmu ir turės labiau išreikštus visus tamsiosios triados bruožus nei moterys, turinčios vieną tatuiruotę. Ši hipotezė, kad moterys, turinčios tris ar daugiau tatuiruočių, pasižymės aukštesniu perfekcionizmu bei tamsiosios triados bruožų lygiu, nepasitvirtino.

Tokie rezultatai gali reikšti, jog tatuiruočių skaičius, kaip rodiklis, paprasčiausiai neatspindi tirtų bruožų arba šiame palyginime pats skaičiaus faktas nėra svarbus. Kaip teigia Dann ir Callaghan (2019), dažniau tatuiruotės yra daromos tikslingai, prasmingai, todėl šiame vertinime būtent psichologinė tatuiruočių reikšmė gali būti žymiai svarbesnė negu šiame tyrime analizuoti bruožai.

Vertinant iš psichologinės perspektyvos, perfekcionizmas gali atlikti tiek adaptacinę (teigiamą), tiek dezadaptacinę (neigiamą) funkciją. Kai jis tampa pernelyg reiklus, nekintantis, susijęs su nuolatinio savęs vertinimu per nesėkmių prizmę, jis pradeda koreliuoti su antisocialiomis asmenybės savybėmis. Psichopatijai būdingas emocinis šaltumas, impulsyvumas ir empatijos stoka gali būti kompensacinė reakcija į nuolatinį spaudimą būti nepriekaištingu. Tai ypač aktualu toms moterims, kurių savikontrolė grindžiama ne nuoširdžiu noru tobulėti, o nerimu, kad gali nepavykti atitikti susikurto idealo (Smith et al., 2016; Miller et al., 2021).

Šie rezultatai iš dalies atitinka kitus mokslinius tyrimus, kuriuose pabrėžiama, kad tatuiruočių kiekis nėra tiesioginis rodiklis psichologinių bruožų intensyvumui (Stirn & Hinz, 2008; Wohlrab et al., 2007). Asmenybės bruožai, įskaitant perfekcionizmą bei narcisizmo, makiavelizmo ar psichopatijos išraiškas, dažniau siejami su giluminiais motyvacijos, socialinės tapatybės ir savęs reprezentacijos aspektais, o ne su kiekybiniais kūno modifikacijos rodikliais. Tatuiruotės gali būti pasirinktos dėl įvairių priežasčių, susijusių su estetika, simbolika, savęs išraiška ar net terapiniu tikslu, ir šie motyvai nebūtinai sustiprėja didėjant tatuiruočių skaičiui (Naude et al., 2017).

Mokslinėje literatūroje taip pat pabrėžiama, kad tatuiruočių skaičius negali būti laikomas patikimu vidinės psichologinės būsenos ar asmenybės savybių rodikliu (Swami, 2011). Tatuiruotės yra daugiasluoksnis reiškiny, kurį veikia kultūriniai, socialiniai ir asmeniniai motyvai – pavyzdžiui, saviraiška, identiteto paieška, estetiškas skonis ar biografiniai išgyvenimai. Todėl jų kiekybinis vertinimas, atsietas nuo šių kontekstinių aplinkybių, gali būti nepakankamas bandant suprasti sudėtingus psichologinius konstruktus, tokius kaip perfekcionizmas ar tamsiosios triados bruožai.

Tyrimo rezultatai leidžia daryti išvadą, kad moterų asmenybės bruožai – perfekcionizmas, narcisizmas, makiavelizmas ir psichopatija – reikšmingai nesiskiria priklausomai nuo to, kiek tatuiruočių jos turi. Kitaip tariant, tatuiruočių kiekis nėra patikimas rodiklis spręsti apie šių bruožų išreikštumą.

Apibendrinant galima teigti, kad ketvirtoji hipotezė nepasitvirtino. Buvo tikėtasi, kad tris ir daugiau tatuiruočių turinčios moterys pasižymės aukštesniu perfekcionizmo bei tamsiosios triados bruožų išreikštumu, tačiau empiriniai duomenys šios prielaidos nepatvirtino. Tai dar kartą pabrėžia, kad tatuiruočių kiekio analizė be gilesnio motyvų ar prasmės išaiškinimo suteikia ribotą informaciją apie žmogaus asmenybės ypatumus.

Penktoji hipotezė (H5): Perfekcionizmas ir tamsiosios triados bruožai skirsis pagal tatuiruočių matomumą atvirose kūno vietose (ant veido, plaštakų, kaklo): moterys, turinčios tatuiruočių matomose kūno vietose pasižymės didesniu perfekcionizmu ir turės labiau išreikštus visus tamsiosios triados bruožus nei moterys, neturinčios tatuiruočių matomose vietose. Gauti rezultatai rodo, kad penktoji hipotezė pasitvirtino tik iš dalies. Hipotezėje buvo keliamas prielaida, kad tatuiruotes matomose vietose turinčios moterys demonstruos didesnę perfekcionizmą ir stipresnę narcisizmo, makiavelizmo bei psichopatijos pasireiškimą. Vis dėlto statistiškai reikšmingas skirtumas tarp grupių nustatytas tik psichopatijos dimensijoje – aukštesni vidurkiai fiksuoti moterų, turinčių matomų tatuiruočių, grupėje. Kitų bruožų – perfekcionizmo, narcisizmo ir makiavelizmo – reikšmingų skirtumų tarp grupių nebuvo nustatyta.

Toks rezultatas gali būti paaiškinamas tuo, kad psichopatijai būdingas polinkis į impulsyvumą, emocinį šaltumą ir mažesnę socialinę jautrumą, kurie gali atsispindėti pasirinkime turėti tatuiruotes aiškiai matomose vietose, nepaisant galimos socialinės stigmatizacijos. Tatuiruotės veide, ant plaštakų ar kaklo – tai viena iš labiausiai pastebimų kūno modifikacijos formų, todėl šis pasirinkimas gali būti siejamas su noru išsiskirti, atsiriboti nuo socialinių normų arba sumažėjusiu jautrumu aplinkos vertinimui (Swami, 2011).

Moksliniai tyrimai rodo, kad matomos tatuiruotės dažniau yra susijusios su poreikiu išsiskirti, noru kontroliuoti išorinį įspūdį ir išreikšti tapatybę (Diller et al., 2021). Šie elementai gali būti artimi

psichopatijos bruožams, kurie apima paviršutinišką žavesį, egocentriškumą ir mažesnę socialinės atsakomybės jausmą. Kita vertus, perfekcionizmas ar narcisistinio pobūdžio bruožai gali būti labiau susiję su vidiniais standartais arba ilgalaikiais įvaizdžio kūrimo procesais, kuriems tatuiruočių matomumas nebūtinai yra svarbus veiksnys.

Tatuiruotės matomose kūno vietose (pvz., ant veido, kaklo ar plaštakų) dažnai laikomos socialiai drąsesniu ir rizikingesniu pasirinkimu, nes jų poveikis išorinei aplinkai yra labiau pastebimas ir ilgalaikis. Tokie pasirinkimai gali būti vertinami kaip pasyvus socialinis iššūkis ar net atsiskyrimas nuo konvencinių normų – tai ypač siejasi su aukštesniu psichopatijos lygiu (Lukow et al., 2020). Be to, psichopatiniai asmenys neretai pasižymi padidėjusiu noru kontroliuoti savo socialinį įvaizdį, o tatuiruotės gali tapti vizualiniu būdu tai išreikšti.

Tyrimo rezultatai leidžia teigti, kad skirtumai tarp moterų, turinčių tatuiruotes matomose (ant veido, plaštakų, kaklo) ir nematomose kūno vietose, gali būti rodiklis kelti prielaidą apie tam tikrų asmenybės bruožų raišką, pavyzdžiui, psichopatijos išreikštumą, tačiau tatuiruočių matomumas atvirose kūno vietose nėra vienareikšmiškas, vienintelis rodiklis, leidžiantis spręsti apie bendresnę esamą perfekcionizmo ar tamsiosios triados bruožų profilį. Kitaip tariant, vien tatuiruotės matomumas nėra pakankamas pagrindas spręsti apie žmogaus polinkį į socialinį dominavimą, manipuliatyvumą ar savikritiškumą.

Duomenys patvirtina prielaidą, kad tatuiruočių darymasis – yra sudėtingas ir daugialypis reiškinys, kurį lemia įvairūs motyvaciniai, simboliniai, kultūriniai bei psichologiniai veiksniai. Todėl šis elgesys neturėtų būti vertinamas tik per galimai destruktivių asmenybės bruožų ar stigmatizuojančių nuostatų prizmę (Wohlrab et al., 2007). Norint tiksliau suprasti tatuiruočių reikšmę psichologiniu požiūriu, būtina giliau analizuoti jų simboliką, asmeninius motyvus bei socialinį kontekstą, kuriame šis ženklavimas įgyvendinamas.

4.1 Tyrimo ribotumai ir privalumai

Vienas iš reikšmingų šio tyrimo ribotumų – netolygus dalyvių pasiskirstymas tarp analizuotų grupių pagal sociodemografinius rodiklius, tokius kaip amžius, seksualinė orientacija ar tatuiruočių kiekis. Kai kurių pogrupių – pavyzdžiui, moterų, nurodžiusių kitą nei heteroseksualią orientaciją, ar turinčių tik vieną tatuiruotę – skaičius buvo ženkliai mažesnis nei dominuojančių grupių, todėl tai galėjo sumažinti statistinį jautrumą (angl. *statistical power*) bei riboti galimybę atskleisti galimus reikšmingus skirtumus tarp grupių. Imties dydis taip pat nebuvo didelis, o respondentės neatspindėjo visos Lietuvos populiacijos, kadangi tyrimas buvo nereprezentatyvus. Tiek tokia disproporcija pagal sociodemografinius ir kitus nagrinėtus rodiklius, tiek imties specifiškumas, neleidžia gautų rezultatų apibendrinti visai tatuiruotes turinčių moterų populiacijai.

Taip pat ribojantis veiksnys yra savęs vertinimu pagrįsti klausimynai. Nors naudoti instrumentai – Trumpoji tamsiosios triados skalė (SD3; Jones & Paulhus, 2013) ir Didžiojo trejeto perfekcionizmo skalė (BTPS-SF; Feher et al., 2020) – pasižymi tinkamomis psichometrinėmis savybėmis, visgi respondentų atsakymai gali būti paveikti socialinio pageidautinumo ar sąmoningo įvaizdžio formavimo. Tai ypač aktualu tiriant bruožus, susijusius su socialiai nepriimtiniu elgesiu ar mąstymo modeliais, pavyzdžiui, makiavelizmu ar psichopatija, kurie gali būti sąmoningai maskuojami.

Kita metodologinė ribotumo priežastis – tatuiruočių analizė buvo kiekybinė (kiekis, matomumas), tačiau nebuvo atsižvelgta į tatuiruočių simboliką, asmeninę prasmę ar motyvaciją joms įgyti. Daugelis mokslinių tyrimų pabrėžia, kad tatuiruotės atlieka reikšmingas psichologines funkcijas: savęs tapatumo išraišką, priklausymo jausmo stiprinimą, atminties ženklus ar net traumos įveikos būdus. Toks giluminis turinio ir konteksto neišskleidimas apribojo galimybę atskleisti ryšius tarp tatuiruočių ir asmenybės bruožų visapusiškiau.

Galiausiai, tyrimo imtis apsiribojo tik moterimis, todėl tyrimo rezultatai negali būti pritaikomi platesnei populiacijai – ypač vyrams ar nebinarinės tapatybės asmenims, kurie taip pat gali turėti skirtingas motyvacijas bei psichologinius profilius, susijusius su tatuiruotėmis. Ateities tyrimuose reikėtų siekti lygesnės lyties ir kitų tapatybės požymių reprezentacijos, siekiant išsamiau atskleisti šio reiškinio psichologinį kontekstą.

Kaip privalumą verta paminėti tai, kad šis tyrimas yra vienas pirmųjų Lietuvoje, nuosekliai ir sistemingai nagrinėjantis tatuiruočių raišką psichologinių bruožų – perfekcionizmo bei tamsiosios triados – kontekste. Šis aspektas suteikia tyrimui originalumo bei aktualumo, ypač turint omenyje, kad šalyje vis dar stokojama empiriniais duomenimis grįstų analizių šia tematika. Į tyrimą įtrauktos kelios esminės dimensijos – dalyvių amžius, seksualinė orientacija, tatuiruočių kiekis ir jų vieta ant kūno – leidžia jį vertinti kaip kompleksiską, aprėpiantį platų sociodemografinių kintamųjų spektrą. Tokia

dizaino struktūra padidina tyrimo informatyvumą ir leidžia išryškinti potencialius sąryšius tarp individualių skirtumų ir asmenybės savybių raiškos.

Taip pat reikšminga tai, kad tyrime buvo naudojami validuoti ir patikimi psichologinių bruožų vertinimo instrumentai – Didžiojo trejeto perfekcionizmo skalė (BTPS-SF; Feher et al., 2020) ir Trumpoji tamsiosios triados skalė (SD3; Jones & Paulhus, 2013). Tai sustiprina gautų rezultatų patikimumą bei užtikrina jų pagrįstumą, kas ypač svarbu atliekant empirinius asmenybės tyrimus.

Kitas reikšmingas šio darbo privalumas – fokusuotumas į moterų imtį. Dėl to tyrimo rezultatai yra ypač vertingi siekiant geriau suprasti, kaip tatuiruotės gali būti susijusios su moterų psichologiniais bruožais. Atsižvelgiant į tai, kad ankstesniuose tyrimuose lytis dažnai buvo analizuojama kaip papildomas ar kontroliuojamas kintamasis, šiame darbe pabrėžtas moterų psichologinių savybių ir kūno reprezentacijos sąryšis suteikia galimybę giliau analizuoti lyties veiksnį ir jo ryšį su perfekcionizmo ar tamsiosios triados išreikštumu.

Galiausiai, tyrimas gali atlikti svarbią praktinę funkciją – skatinti platesnį visuomenės ir specialistų supratimą apie tatuiruotų moterų psichologinį profilį, prisidedant prie stigmatizacijos mažinimo bei socialinio požiūrio pokyčių.

4.2 Gairės ateities tyrimams

Ateities tyrimuose siūloma surinkti didesnę bei reprezentatyvesnę imtį, siekiant užtikrinti tolygesnį tyrimo dalyvių pasiskirstymą tarp skirtingų grupių, sudarytų pagal sociodemografinius kintamuosius: amžių, seksualinę orientaciją, turimų tatuiruočių skaičių, tatuiruočių vietą ant kūno, išsilavinimą, gyvenamąją aplinką bei kitus veiksnius. Tokia pusiausvyra leistų padidinti duomenų apibendrinamumą ir užtikrintų didesnę rezultatų patikimumą.

Be to, svarbu giliau tyrinėti tatuiruotes kaip psichologinį ir kultūrinį reiškinių šalies – šiuo atveju Lietuvos – kontekste. Kadangi tatuiruočių tema vis dar kelia įvairių vertinimų ir šalyje nėra plačiai ištirta, rekomenduojama analizuoti gilumines jų darymo priežastis: ar tatuiruotės pasirenkamos dėl saviraiškos, noro įtvirtinti tapatybę, estetikos, simbolinės reikšmės ar psichologinių išgyvenimų. Taip pat verta analizuoti, kaip tatuiruočių turėjimas konkrečiose kūno vietose – pavyzdžiui, matomose (veide, kakle, plaštakose) ar intymiose – gali būti siejamas su įvairiomis psichologinėmis savybėmis, elgesio strategijomis ar net santykiu su socialinėmis normomis.

Tolesni tyrimai galėtų būti orientuoti į kokybinius metodus (interviu, atvejo analizę), siekiant išgirsti pačių tatuiruotes turinčių asmenų patirtis ir išgyvenimus, susijusius su jų sprendimais bei tatuiruočių reikšmėmis jų gyvenime. Tokie duomenys ne tik papildytų kiekybiniais metodais gautas įžvalgas, bet ir padėtų giliau suprasti šio reiškinių psichologinį ir socialinį daugiasluoksniškumą.

Tokie papildomi tyrimai prisidėtų prie nuosaikesnio ir labiau mokslo žiniomis grįsto požiūrio į tatuiruotes formavimo visuomenėje, mažinant stereotipų, susijusių su tatuiruočių turinčiais asmenimis, paplitimą. Tai ypač aktualu kontekste, kuriame tatuiruotės vis dar kartais vertinamos stigmatizuotai – kaip maišto, deviacijos ar rizikingo elgesio ženklas. Glaudesnis šio reiškinio psichologinis ir kultūrinis supratimas galėtų prisidėti prie didesnio tolerancijos ir priėmimo įvairių saviraiškos formų atžvilgiu.

Be to, ateities tyrimuose būtų tikslinga analizuoti ir kitus individualius psichologinius aspektus, galinčius paaiškinti tatuiruočių ir asmenybės bruožų sąsajas. Vienas iš galimų tarpininkaujančių kintamųjų – emocinis reguliavimas. Kai kurie tyrimai rodo, kad tatuiruotės gali atlikti savireguliacijos funkciją, padedančią susitvarkyti su neigiamomis emocijomis ar išgyvenimais (Naude et al., 2017; Geller et al., 2020). Emocinis reguliavimas gali būti ypač svarbus analizuojant ryšį su psichopatijos ar perfekcionizmo bruožais, nes tiek emocinis šaltumas, tiek vidinis spaudimas būti tobulam gali būti susiję su ribotu gebėjimu valdyti emocines reakcijas (Smith et al., 2016).

Kitas svarbus veiksnys – savivertė. Nemažai tyrimų atskleidžia, kad asmenys su žemesne saviverte gali dažniau naudoti kūno modifikacijas, įskaitant tatuiruotes, kaip būdą stiprinti asmeninį identitetą ar gauti išorinį pripažinimą (Kertzman et al., 2019; Diller et al., 2021). Analizuojant savivertę, kaip mediatorių, būtų galima geriau suprasti, kodėl tam tikri tamsiosios triados bruožai ar perfekcionistiniai polinkiai pasireiškia kartu su kūno ženklinimo praktikomis.

Taip pat būtų naudinga atsižvelgti į socialinį nerimą, kuris gali turėti reikšmės tatuiruočių turinčių asmenų tarpasmeniniam elgesiui ir jų santykiams su išoriniu vertinimu. Tatuiruotės, ypač matomose vietose, gali būti suvokiamos kaip būdas kontroliuoti socialinį įvaizdį ar sukurti tam tikrą psichologinį atstumą nuo kitų (Dann & Callaghan, 2019; Huwae, 2021).

Svarbus ir priklausymo poreikis – individo siekis būti priimtam tam tikroje grupėje ar subkultūroje. Tatuiruotės gali veikti kaip simbolinis socialinio identiteto ženklas, kuris padeda susikurti priklausymo jausmą ir palaikyti tapatybę (Blázquez Abellán et al., 2022). Šio veiksnio įtraukimas į tyrimą galėtų padėti paaiškinti, kaip tam tikros tatuiruotės susijusios su motyvacija atitikti ar išsiskirti iš socialinės aplinkos.

Be to, rekomenduojama pasitelkti mišrias tyrimo metodikas, derinant kiekybinius duomenis su kokybiniais interviu ar atviromis refleksijomis apie tatuiruočių prasmę, įgyvendinimo motyvus bei jų asmeninį ar simbolinį vaidmenį gyvenimo istorijoje (Naude et al., 2017; Carrere & Peake, 2020). Tokie metodai suteiktų gilesnį supratimą apie tai, kaip tatuiruotės susijusios su identitetu, savęs suvokimu bei socialiniais vaidmenimis.

Šie papildomi tyrimai ne tik plėstų mokslinį žinojimą, bet ir turėtų praktinę reikšmę – prisidėtų prie visuomenėje vyraujančių stereotipų apie tatuiruotes turinčius žmones dekonstrukcijos bei didintų

psichologinio vertinimo jautrumą kultūriniais ir individualiems kontekstams (Hatzenbuehler, 2016; Swami, 2011).

5 IŠVADOS

1. Moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmas reikšmingai susijęs su makiavelizmu ir psichopatija: kuo didesnis perfekcionizmo lygis, tuo stipriau išreikšti makiavelizmo ir psichopatijos bruožai. Ryšys tarp perfekcionizmo ir narcisizmo nenustatytas.
2. Bendrojo perfekcionizmo išreikštumas tarp jaunesnių (18-29 m.) ir vyresnių (30-61 m.) moterų nesiskiria, tačiau narcisistinio perfekcionizmo lygis buvo aukštesnis vyresnių moterų grupėje.
3. Bendro perfekcionizmo ir tamsiosios triados bruožų išreikštumas tarp heteroseksualių ir kitos seksualinės orientacijos moterų nesiskiria.
4. Perfekcionizmo ir tamsiosios triados bruožų išreikštumas nesiskiria tarp moterų, turinčių skirtingą tatuiruočių skaičių.
5. Moterys, turinčios tatuiruotes matomose kūno vietose, turi labiau išreikštą psichopatijos bruožą nei moterys, neturinčios tatuiruočių matomose kūno vietose. Moterų perfekcionizmas, narcisizmas ir makiavelizmas pagal tatuiruočių matomumą nesiskiria.

6. REKOMENDACIJOS

Psichikos sveikatos specialistams (klinikiniais psichologams, psichoterapeutams) rekomenduojama neapsiriboti vien tokiomis išorinėmis klienčių saviraiškos formomis, kaip tatuiruotės, vertinant jų psichologinius bruožus. Tyrimo rezultatai parodė, kad tatuiruočių skaičius ar jų matomumas nėra patikimi rodikliai, leidžiantys spręsti apie perfekcionizmo ar tamsiosios triados bruožų intensyvumą. Svarbu atsižvelgti į giluminius psichologinius veiksnius – savivertę, emocinį reguliavimą, kontrolės poreikį.

Psichologinio konsultavimo praktikoje tikslinga atkreipti dėmesį į specifines perfekcionizmo formas, ypač narcisistinį perfekcionizmą, kuris, kaip parodė tyrimas, stipriausiai susijęs su tamsiosios triados bruožais. Šios žinios gali padėti atpažinti rizikos veiksnius, susijusius su emociniu atsiribojimu, kontrolės troškimu ar jautrumu kritikai.

Švietimo ir informavimo kampanijų organizatoriams siūloma didinti visuomenės informuotumą apie tatuiruotes kaip saviraiškos priemonę, atsieta nuo stereotipinių vertinimų. Remiantis tyrimo rezultatais, tatuiruotės savaimė nėra susijusios su neigiamais asmenybės bruožais, todėl būtina mažinti stigmatizuojančius požiūrius, ypač viešajame diskurse ir medijose.

Sveikatos priežiūros ir psichologinės pagalbos įstaigoms siūloma skatinti kultūrinį ir socialinį jautrumą, ypač aptarnaujant įvairias visuomenės grupes. Tatuiruotės – vis dažnesnė saviraiškos forma tarp skirtingų amžiaus ar seksualinės orientacijos grupių, todėl reikėtų vengti išankstinio vertinimo ar stereotipizavimo, kuris gali mažinti pasitikėjimą specialistais ar atgrasyti nuo pagalbos kreipimosi.

Tyrėjams ir akademinėi bendruomenei rekomenduojama plėsti mokslinius tyrimus apie tatuiruočių ir psichologinių bruožų sąsajas: įtraukiant įvairias lyties, seksualinės orientacijos ar kultūrinės priklausomybės grupes, giliau analizuojant tatuiruočių prasmę, darymo motyvus, simboliką bei jų poveikį savivaizdžiui, socialiniams santykiams. Siūloma naudoti mišrius tyrimo metodus – kiekybinius klausimynus derinti su kokybinėmis analizėmis (pvz., interviu).

Aukštosioms mokykloms rekomenduojama skatinti studijų ir mokslo projektus, nagrinėjančius marginalizuotas ar stereotipizuotas temas (tatuiruotes, alternatyvią saviraišką, tapatybę), integruojant tarpdisciplininį požiūrį. Tokios iniciatyvos gali prisidėti prie kritinio mąstymo ugdymo, atviresnės visuomenės formavimo ir psichologinės įvairovės priėmimo skatinimo.

LITERATŪRA

1. Akram, U., J. G. Ellis, and N. L. Barclay. 2015. "Anxiety Mediates the Relationship between Perfectionism and Insomnia Symptoms: A Longitudinal Study." *PLOS ONE* 10 (10): 1–10. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0138865>.
2. Alter-Muri, S. 2020. "The Body as Canvas: Motivations, Meanings, and Therapeutic Implications of Tattoos." *Art Therapy* 37 (3): 139–146. <https://doi.org/10.1080/07421656.2019.1679545>.
3. Altunay, İ. K., İ. E. Güngör, E. Ozkur, C. Aydın, V. Manav, H. K. Ozden, et al. 2022. "Tattoos: Demographics, Motivations, and Regret in Dermatology Patients." *Indian Journal of Dermatology* 67 (6): 834. https://doi.org/10.4103/ijd.ijd_879_22.
4. Altunay, I. K., S. Mercan, and E. Ozkur. 2021. "Tattoos in Psychodermatology." *Psychology* 3: 269–278. <https://doi.org/10.3390/psych3030021>.
5. Amos, B., N. Longpre, and M. de Ross. 2022. "The Dark Triad of Personality: Attitudes and Beliefs Towards White-Collar Crime." *Journal of White Collar and Corporate Crime*, 1–16. <https://doi.org/10.1177/2631309X221120002>.
6. Blázquez Abellán, G., J. López-Torres López, M. J. Moreno de la Rosa, A. López González, J. Rabanales Sotos, and J. D. López-Torres Hidalgo. 2022. "Attitudes towards Tattoos among Spanish Health Science Students." *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education* 12 (12): 1719–1728. <https://doi.org/10.3390/ejihpe12120121>.
7. Burns, D. 1980. "The Perfectionist Script for Self-Defeat." *Psychology Today* 14: 34–52. <https://jessegalef.com/wp-content/uploads/2020/08/the-perfectionist-script-for-self-defeat.pdf>.
8. Cai, H., L. Wang, and X. Jin. 2024. "Leader's Machiavellianism and Employees' Counterproductive Work Behavior: Testing a Moderated Mediation Model." *Frontiers in Psychology* 14: 1283509. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1283509>.
9. Cardenas, K. A., and A. M. T. Torres. 2024. "Tattoos and Body Modification: Culture, Therapy, and History." *Praxis & Saber* 15 (43): 1–21. <https://doi.org/10.19053/uptc.22160159.v15.n43.2024.17472>.
10. Carrere, A., and J. Peake. 2020. "The Story behind the Ink." *The ESSE Messenger* 29 (1): 38–66. <https://essenglish.org/messenger/wp-content/uploads/sites/2/2020/08/29-1-S2020-carrere.pdf>.
11. Crego, C., and T. A. Widiger. 2022. "Core Traits of Psychopathy." *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 1–11. <https://doi.org/10.1037/per0000550>.
12. Curran, T., and A. P. Hill. 2019. "Perfectionism Is Increasing over Time: A Meta-analysis of Birth Cohort Differences from 1989 to 2016." *Psychological Bulletin* 145 (4): 410–429. <https://doi.org/10.1037/bul0000138>.
13. Dann, C., and J. Callaghan. 2019. "Meaning-making in Women's Tattooed Bodies." *Social and Personality Psychology Compass* 13: e12438. <https://doi.org/10.1111/spc3.12438>.
14. Deschler, S., L. Schönberg, and E. Kasten. 2020. "Large Tattoos and Personality: Which Women Are at Risk?" *Archives of Dermatology and Skin Care* 3 (2): 9–16. <https://doi.org/10.22259/2638-4914.0302004>.
15. Diller, J. W., M. L. Brown, D. R. Diller, and M. Zwolinski. 2021. "Tattoos, Body Image, and Impression Management." *Personality and Individual Differences* 168: 110393. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110393>.

16. Diller, S. J., A. Czibor, Z. P. Szabo, P. Restas, E. Jonas, and D. Frey. 2021. "The Positive Connection between Dark Triad Traits and Leadership Levels in Self and Other Ratings." *Leadership, Education, Personality: An Interdisciplinary Journal* 3: 117–131. <https://doi.org/10.1365/s42681-021-00025-6>.
17. Drapkina, J. 2019. "Jaunų suaugusiųjų nuostatos savo išvaizdos atžvilgiu: Sąsajos su perfekcionizmu ir polinkiu į sutrikusio valgymo elgesį." Magistro darbas.
18. Erikson, E. H. 1950. *Childhood and Society*. New York: W. W. Norton & Company.
19. Fang, T. T., and F. Liu. 2022. "A Review on Perfectionism." *Open Journal of Social Sciences* 10: 355–364. <https://doi.org/10.4236/jss.2022.101027>.
20. Feher, A., M. M. Smith, D. H. Saklofske, R. A. Plouffe, C. A. Wilson, and S. B. Sherry. 2020. "The Big Three Perfectionism Scale—Short Form (BTPS-SF): Development of a Brief Self-report Measure of Multidimensional Perfectionism." *Journal of Psychoeducational Assessment* 38 (2): 165–177. <https://doi.org/10.1177/0734282919878553>.
21. Flett, G. L., T. Nepon, and P. L. Hewitt. 2016. "Perfectionism, Worry and Rumination in Health and Mental Health: A Review and a Conceptual Framework for a Cognitive Theory of Perfectionism." In *Perfectionism, Health and Well-Being*, edited by F. M. Sirois and D. S. Molnar, 121–155. New York: Springer.
22. Frost, R. O., P. Marten, C. Lahart, and R. Rosenblate. 1990. "The Dimensions of Perfectionism." *Cognitive Therapy and Research* 14: 449–468. <https://doi.org/10.1007/BF01172967>.
23. Furnham, A., S. C. Richards, and D. L. Paulus. 2013. "The Dark Triad of Personality: A 10 Year Review." *Social and Personality Psychology Compass* 7 (3): 199–216. <https://doi.org/10.1111/spc3.12018>.
24. Galbarczyk, A., M. Mijas, U. M. Marcinkowska, K. Koziara, A. Apanasewicz, and A. Ziomkiewicz. 2020. "Association between Sexual Orientations of Individuals and Perceptions of Tattooed Men." *Psychology & Sexuality* 11 (3): 150–160. <https://doi.org/10.1080/19419899.2019.1679867>.
25. Geller, S., E. Magen, S. Levy, and J. Handelzalts. 2020. "Inkskinned: Gender and Personality Aspects Affecting Heavy Tattooing—a Moderation Model." *Journal of Adult Development* 27: 192–200. <https://doi.org/10.1007/s10804-019-09342-z>.
26. Ghosh, D., and A. Sinha. 2024. "Dark Triad Traits, Gender, and Leadership Effectiveness among Private Sector Employees." *International Journal of Science and Research Archive* 11 (2): 1777–1789. <https://doi.org/10.30574/ijrsra.2024.11.2.0656>.
27. Grapsas, S., E. Brummelman, M. D. Back, and J. J. Denissen. 2020. "The "Why" and "How" of Narcissism: A Process Model of Narcissistic Status Pursuit." *Perspectives on Psychological Science* 15: 150–172. <https://doi.org/10.1177/1745691619873350>.
28. Habke, A. M., P. L. Hewitt, and G. L. Flett. 1999. "Perfectionism and Sexual Satisfaction in Intimate Relationships." *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment* 21 (4): 307–322. <https://doi.org/10.1023/A:1022168715349>.
29. Hardin, B. S., and C. V. Smith. 2022. "Darker by the Day: Daily Variability in Dark Personality Traits." *Personality and Individual Differences* 185: 111248. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2021.111248>.

30. Hatzenbuehler, M. L. 2016. "Structural Stigma and Health Inequalities: Research Evidence and Implications for Psychological Science." *American Psychologist* 71 (8): 742–751. <https://doi.org/10.1037/amp0000068>.
31. Heywood, W., P. Kent, A. Smith, and J. M. Simpson. 2012. "Who Gets Tattoos? Demographic and Behavioral Correlates of Ever Being Tattooed in a Representative Sample of Men and Women." *Annals of Epidemiology* 22 (1): 51–56. <https://doi.org/10.1016/j.annepidem.2011.10.005>.
32. Hollender, M. H. 1965. "Perfectionism." *Comprehensive Psychiatry* 6: 94–103. [https://doi.org/10.1016/s0010-440x\(65\)80016-5](https://doi.org/10.1016/s0010-440x(65)80016-5).
33. Holtzman, N. S., and M. J. Strube. 2013. "People with Dark Personalities Tend to Create a Physically Attractive Veneer." *Social Psychological and Personality Science* 4 (4): 461–467. <https://doi.org/10.1177/1948550612461284>.
34. Huwae, G. N. 2021. "The Self-Image of Tattooed Women within the Social Interaction Space in the Society." *International Journal of Social Science and Human Research* 4 (4): 774–780. <https://doi.org/10.47191/ijsshr/v4-i4-30>.
35. Iranzo-Tatay, C., N. Gimeno-Clemente, M. Barberá-Fons, M. Á. Rodríguez-Campayo, L. Rojo-Bofill, L. Livianos-Aldana, L. Beato-Fernandez, F. Vaz-Leal, and L. Rojo-Moreno. 2015. "Genetic and Environmental Contributions to Perfectionism and Its Common Factors." *Psychiatry Research* 230: 932–939. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2015.11.020>.
36. Jablonska, K., and B. Mirucka. 2023. "Mental Body Representations of Women with Tattoos in Emerging Adulthood—a Cluster Analysis." *Archives of Women's Mental Health* 26 (4): 473–483. <https://doi.org/10.1007/s00737-023-01326-z>.
37. Jonason, P. K., and S. Luoto. 2021. "The Dark Side of the Rainbow: Homosexuals and Bisexuals Have Higher Dark Triad Traits than Heterosexuals." *Personality and Individual Differences* 181: 1–6. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2021.111040>.
38. Jones, D. N., and D. Paulhus. 2013. "Introducing the Short Dark Triad (SD3)." *Assessment* 21 (1): 28–41. <https://doi.org/10.1177/1073191113514105>.
39. Kanten, P., and M. Yesiltas. 2015. "The Effects of Positive and Negative Perfectionism on Work Engagement, Psychological Well-being and Emotional Exhaustion." *Procedia Economics and Finance* 23: 1367–1375. [https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(15\)00522-5](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(15)00522-5).
40. Kaser, A., S. Keddy, and T. Hill. 2022. "The Prevalence of Perfectionism and Positive Mental Health in Undergraduate Students." *Healthy Populations Journal* 2 (1): 12–21. <https://doi.org/10.15273/hpj.v2i1.10904>.
41. Kertzman, S., A. Kagan, O. Hegedish, R. Lapidus, and A. Weizman. 2019. "Do Young Women with Tattoos Have Lower Self-esteem and Body Image than Their Peers without Tattoos? A Non-verbal Repertory Grid Technique Approach." *PLOS ONE* 14 (1): e0206411. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0206411>.
42. Khossousi, V., D. Greene, S. Shafran, T. Callaghan, S. Dickinson, and S. J. Egan. 2024. "The Relationship between Perfectionism and Self-esteem in Adults: A Systematic Review and Meta-analysis." *Behavioural and Cognitive Psychotherapy* 52: 646–665. <https://doi.org/10.1017/S1352465824000249>.
43. Kierstein, L., and K. C. Kjelskau. 2015. "Tattoo as Art, the Drivers behind the Fascination and the Decision to Become Tattooed." *Current Problems in Dermatology* 48: 37–40. <https://doi.org/10.1159/000369180>.

44. Kim, G. R., and K. J. Myung. 2020. "Negative Health Behavior, Mental Health and Self-Esteem Differences in Tattooed and Nontattooed University Students." *Journal of the Korean Applied Science and Technology* 37 (5): 1257–1267. <https://doi.org/10.1016/j.tele.2020.101349>.
45. Kluger, N. 2015. "Epidemiology of Tattoos in Industrialized Countries." *Tattooed Skin Health* 48: 6–20. <https://doi.org/10.1159/000369175>.
46. Kwarcinska, K., K. Sanna, A. Kamza, and K. Piotrowski. 2022. "Perfectionism in Theory and Research." *Przegląd Psychologiczny — The Review of Psychology* 65 (3): 97–112. <https://doi.org/10.31648/przegldpsychologiczny.8803>.
47. Laukytė, J. 2019. "Tamsiosios triados bruožų ir moralinių pagrindų svarba prognozuojant studentų akademinį nesąžiningumą." Magistro darbas.
48. Lennon, S. J., and K. K. Johnson. 2019. "Tattoos as a Form of Dress: A Review (2000–18)." *Fashion, Style & Popular Culture* 6 (2): 197–224. https://doi.org/10.1386/fspc.6.2.197_1.
49. Lukow, H. R., K. J. Kiecolt, and J. A. Roth. 2020. "Tattoos and Personality: The Relationship between Body Art and Psychological Traits." *Personality and Individual Differences* 163: 110068. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110068>.
50. Manuel, L., and P. D. Retzlaff. 2002. "Psychopathology and Tattooing among Prisoners." *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology* 46: 522–531. <https://doi.org/10.1177/030662402236738>.
51. Miller, J. D., C. S. Hyatt, J. L. Maples-Keller, and N. T. Carter. 2021. "Psychopathy and Decision-making: The Role of Risk-taking, Reward Sensitivity, and Self-control." *Current Opinion in Psychology* 38: 18–23. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2020.09.010>.
52. Molloy, K., and D. Wagstaff. 2021. "Effects of Gender, Self-rated Attractiveness, and Mate Value on Perceptions Tattoos." *Personality and Individual Differences* 168: 110382. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110382>.
53. Moroz, M., and D. M. Dunkley. 2019. "Self-critical Perfectionism, Experiential Avoidance, and Depressive and Anxious Symptoms over Two Years: A Three-wave Longitudinal Study." *Behaviour Research and Therapy* 112: 18–27. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2018.11.006>.
54. Mortensen, K., M. T. French, and A. R. Timming. 2019. "Are Tattoos Associated with Negative Health-related Outcomes and Risky Behaviors?" *International Journal of Dermatology* 58 (7): 816–824. <https://doi.org/10.1111/jjd.14372>.
55. Mueller, S. M., M. Bayer, and S. Gysin. 2020. "Role of Tattoos in Football: Behavioral Patterns and Success — Analysis of the FIFA World Cup 2018." *Clinical Dermatology* 38: 788–792. <https://doi.org/10.1016/j.clindermatol.2020.04.006>.
56. Myznikov, A., A. Korotkov, M. Zheltyakova, V. Kiselev, R. Masharipov, K. Bursov, O. Yagmurov, M. Votinov, D. Cherednichenko, M. Didur, and M. Kireev. 2024. "Dark Triad Personality Traits Are Associated with Decreased Grey Matter Volumes in 'Social Brain' Structures." *Frontiers in Psychology* 14: 1326946. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1326946>.
57. Nathanson, C., D. L. Paulhus, and K. M. Williams. 2006. "Personality and Misconduct Correlates of Body Modification and Other Cultural Deviance Markers." *Journal of Research in Personality* 40 (5): 779–802. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2005.09.002>.
58. Naude, F., and L. Naude. 2024. "(Tat)who Am I? Tattoos as an Expression of Narrative Identity." *Identity* 24 (2): 79–94. <https://doi.org/10.1080/15283488.2024.2310845>.

59. Naude, L., J. Jordaan, and L. Bergh. 2017. "'My Body is My Journal, and My Tattoos are My Story': South African Psychology Students' Reflections on Tattoo Practices." *Current Psychology*, 1–10. <https://doi.org/10.1007/s12144-017-9603-y>.
60. Nazari, N. 2022. "Perfectionism and Mental Health Problems: Limitations and Directions for Future Research." *World Journal of Clinical Cases* 10 (14): 4709–4712. <https://doi.org/10.12998/wjcc.v10.i14.4709>.
61. Nealis, L. J., S. P. Mackinnon, and N. A. Kuiper. 2020. "When Self-enhancement Fails: Narcissistic Perfectionism and the Regulation of Self-esteem Following Imagined Interpersonal Failure." *Journal of Research in Personality* 84: 103899. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2019.103899>.
62. Nguyen, H., and E. M. J. Morris. 2024. "The Role of Clinical Perfectionism and Psychological Flexibility in Distress and Wellbeing." *Clinical Psychologist* 28 (3): 207–220. <https://doi.org/10.1080/13284207.2024.2362440>.
63. Nubold, A., S. van Gils, and H. Zacher. 2022. "Daily Work Role Stressors and Dark Triad States." *Zeitschrift für Psychologie* 230 (4): 311–320. <https://doi.org/10.1027/2151-2604/a000505>.
64. Oktaviani, S., N. Hidayah, and A. Martiana. 2020. "The Authority of Women with Tattoos." In *4th International Conference of Social Science and Education (ICSSED)*, 215–220. <https://doi.org/10.2478/9788366675186-026>.
65. Olea, P., M. M. L. Tyrrell, and C. J. Ganall. 2019. "Taking Pride on Tattoos and Piercings: The LGBTQ Communities of La Union." Paper presented at the DLSU Research Congress 2019, 1–6.
66. Paulhus, D. L., and K. M. Williams. 2002. "The Dark Triad of Personality: Narcissism, Machiavellianism, and Psychopathy." *Journal of Research in Personality* 36 (6): 556–563. [https://doi.org/10.1016/S0092-6566\(02\)00505-6](https://doi.org/10.1016/S0092-6566(02)00505-6).
67. Piotrowski, K. 2020. "How Good It Would Be to Turn Back Time: Adult Attachment and Perfectionism in Mothers and Their Relationships with the Processes of Parental Identity Formation." *Psychologica Belgica* 60 (1): 55–72. <https://doi.org/10.5334/pb.492>.
68. Pirrone, C., S. Castellano, G. A. Platania, S. Ruggieri, and P. Caponnetto. 2020. "Comparing the Emerging Psychological Meaning of Tattoos in Drug-addicted and Not Drug-addicted Adults: A Look Inside Health Risks." *Health Psychology Research* 8 (2): 24–32. <https://doi.org/10.4081/hpr.2020.9268>.
69. Prestele, E., and C. Altstotter-Gleich. 2019. "Perfectionistic Cognitions: Stability, Variability, and Changes Over Time." *Journal of Personality Assessment* 101 (5): 521–533. <https://doi.org/10.1080/00223891.2017.1418746>.
70. Rice, K. G., and M. A. Aldea. 2006. "State Dependence and Trait Stability of Perfectionism: A Short-term Longitudinal Study." *Journal of Counseling Psychology* 53 (2): 205–213. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.53.2.205>.
71. Rogers, T. B. 1970. "Evaluation of a Threshold Theory for Personality Assessment." <https://ir.lib.uwo.ca/cgi/viewcontent.cgi?article=1430&context=digitizedtheses>.
72. Schlösser, A., A. I. Giacomozzi, B. V. Camargo, E. Z. P. D. Silva, and M. Xavier. 2020. "Tattooed and Non-tattooed Women: Motivation, Social Practices and Risk Behavior." *Psico-USF* 25: 51–62. <https://doi.org/10.1590/1413-82712020250105>.

73. Sedikides, C., and C. M. Hart. 2022. "Narcissism and Conspicuous Consumption." *Current Opinion in Psychology* 46: 101322. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2022.101322>.
74. Skoda, K., F. Oswald, K. Brown, C. Hesse, and C. L. Pedersen. 2020. "Showing Skin: Tattoo Visibility Status, Egalitarianism, and Personality Are Predictors of Sexual Openness among Women." *Sexuality & Culture* 24: 1935–1956. <https://doi.org/10.1007/s12119-020-09729-1>.
75. Smith, M. M., S. B. Sherry, S. Chen, D. H. Saklofske, C. J. Mushquash, G. L. Flett, and P. L. Hewitt. 2016. "The Perniciousness of Perfectionism: A Meta-analytic Review of the Perfectionism–Psychopathology Association." *Clinical Psychology Review* 56: 1–25. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2017.05.004>.
76. Solís-Bravo, M. A., Y. Flores-Rodríguez, L. G. Tapia-Guillen, A. Gatica-Hernández, M. Guzmán-Reséndiz, L. A. Salinas-Torres, et al. 2019. "Are Tattoos an Indicator of Severity of Non-suicidal Self-injury Behavior in Adolescents?" *Psychiatry Investigation* 16 (7): 504. <https://doi.org/10.30773/pi.2019.03.06>.
77. Song, Z., A. Jones, R. Corcoran, N. Daly, A. Abu-Akel, and S. M. Gillepsie. 2023. "Psychopathic Traits and Theory of Mind Task Performance: A Systematic Review and Meta-analysis." *Neuroscience & Biobehavioral Reviews* 151: 105231. <https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2023.105231>.
78. Stanescu, D. F., and M. C. Romascanu. 2020. "Are Tattooing Indicators of Dark Personalities? An Analysis of Body Modification within the Framework of Dark Triad of Personality." *Journal of Social and Development Sciences* 11 (4): 7–14. [https://doi.org/10.22610/jsds.v11i4\(S\).3136](https://doi.org/10.22610/jsds.v11i4(S).3136).
79. Stoeber, J. 2012. "Dyadic Perfectionism in Romantic Relationships: Predicting Relationship Satisfaction and Longterm Commitment." *Personality and Individual Differences* 53: 300–305. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.04.002>.
80. Stoeber, J. 2018. "The Psychology of Perfectionism: Critical Issues, Open Questions, and Future Directions." In *The Psychology of Perfectionism: Theory, Research, Applications*, edited by J. Stoeber, 333–352. London: Routledge.
81. Swami, V., H. Gaughan, U. S. Tran, T. Kuhlmann, S. Stieger, and M. Voracek. 2015. "Are Tattooed Adults Really More Aggressive and Rebellious than Those without Tattoos?" *Body Image* 15: 149–152. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2015.09.001>.
82. Swami, V., U. S. Tran, T. Kuhlmann, S. Stieger, H. Gaughan, and M. Voracek. 2016. "More Similar than Different: Tattooed Adults Are Only Slightly More Impulsive and Willing to Take Risks than Non-tattooed Adults." *Personality and Individual Differences* 88: 40–44. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.08.054>.
83. Wade, T. D., and C. M. Bulik. 2007. "Shared Genetic and Environmental Risk Factors between Undue Influence of Body Shape and Weight on Self-evaluation and Dimensions of Perfectionism." *Psychological Medicine* 37 (5): 635–644. <https://doi.org/10.1017/S0033291706009603>.
84. Weder, F., J. Burdon, and C. Kearney. 2023. "Eco-cultural Identity Building through Tattoos: A Conversational Approach." *Frontiers in Communication* 8. <https://doi.org/10.3389/fcomm.2023.1197843>.
85. Witkoś, J., and M. Hartman-Petrycka. 2020. "Gender Differences in Subjective Pain Perception during and after Tattooing." *International Journal of Environmental Research and Public Health* 17 (24): 9466. <https://doi.org/10.3390/ijerph17249466>.

86. Zeiler, N., and E. Kasten. 2022. "Decisive Is What the Tattoo Shows: Differences in Criminal Behavior between Tattooed and Non-tattooed People." *Social Sciences* 5 (2): 16–20. <https://doi.org/10.11648/j.ss.20160502.12>.
87. Zhang, L., X. Chen, W. Zhao, and J. Shi. 2020. "The Relationship between Dark Triad Traits and Trait Emotional Intelligence: A Meta-analytic Review." *Personality and Individual Differences* 163: 110068. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110068>.
88. Zheng, Y., T. A. Hart, and Y. Zheng. 2018. "Sexual Orientation and Personality Traits: A Meta-analytic Review." *Archives of Sexual Behavior* 47 (5): 1403–1418. <https://doi.org/10.1007/s10508-018-1160-6>.
89. Zhong, X., T. Wang, T. Song, and Y. Fu. 2020. "Does Psychological Contract Reach Lead to Unethical Behavior of Employees? The Mediating Role of Moral Disengagement and the Moderating Role of Machiavellianism." *Journal of Industrial Engineering and Management* 34: 38–45. <https://doi.org/10.13587/j.cnki.jieem.2020.06.004>.

SANTRAUKA

Jankūnaitė, B. Moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmo ir tamsiosios triados sąsajos. / Taikomosios kriminalinės psichologijos baigiamasis darbas. Vadovė dr. Oksana Malinauskienė – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, Žmogaus ir visuomenės studijų fakultetas, psichologijos institutas, 2025, – 62 p.

Šio tyrimo tikslas – nustatyti moterų, turinčių tatuiruotes, perfekcionizmo ir tamsiosios triados sąsajas. Įtraukimo į imtį kriterijais pasirinkta moteriška lytis ir bent vienos tatuiruotės turėjo faktas. Šiame tyrime tiriamųjų imtį sudarė 180 moterys, turinčios tatuiruočių. Vidutinis amžius tyrimo imtyje buvo 31,81 metai. Tyrimo tikslui pasiekti pasirinktas kiekybinis metodas, o tyrimas atliktas naudojant internetinę anketą. Anketa buvo sudaryta iš trijų dalių: sociodemografinių klausimų, Didžiojo trejeto perfekcionizmo skalės (angl. *Big Three Perfectionism Scale - Short Form, BTPS-SF*; Feher et al., 2020) versija, sudarytos iš 16 teiginių bei Trumpojo tamsiosios triados skalės (angl. *Short Dark Triad, SD3*; Jones & Paulhus, 2013), sudarytos iš 27 teiginių.

Tyrimo rezultatai parodė, kad aukštesnis perfekcionizmo lygis reikšmingai susijęs su stipresniu makiavelizmo ir psichopatijos bruožų pasireiškimu, tačiau ryšys tarp perfekcionizmo ir narcisizmo nebuvo nustatytas. Amžiaus grupių palyginimas atskleidė, kad bendras perfekcionizmo lygis nesiskyrė, tačiau vyresnės moterys pasižymėjo aukštesniu narcisistinio perfekcionizmo lygiu. Seksualinė orientacija, tatuiruočių skaičius bei jų matomumas nesusiję su reikšmingais perfekcionizmo, narcisizmo ar makiavelizmo skirtumais, tačiau psichopatijos bruožas buvo reikšmingai stipresnis tarp moterų, turinčių tatuiruotes matomose kūno vietose.

Gauti rezultatai leidžia daryti prielaidą, kad tatuiruotės, kaip saviraiškos forma, yra labiau susijusios su specifiniais asmenybės bruožais (pvz., psichopatija), o ne su visais perfekcionizmo ar tamsiosios triados aspektais.

Raktiniai žodžiai: Moterys, tatuiruotės, perfekcionizmas, tamsioji triada.

SUMMARY

Jankūnaitė, B. Associations between Perfectionism and Dark Triad Personality Traits in Tattooed Women. Supervisor dr. Oksana Malinauskienė – Vilnius: Faculty of Human and Social Sciences, Psychology institute, Mykolas Romeris University, 2025, – 62 p.

This study investigated the associations between perfectionism and the dark triad personality traits (Machiavellianism, narcissism, and psychopathy) among women with tattoos. The inclusion criteria for the sample were female gender and the presence of at least one tattoo. The study sample consisted of 180 women with tattoos. The average age in the study sample was 31.81 years. A quantitative method was chosen to achieve the research objective, and the study was conducted using an online questionnaire. The questionnaire consisted of three parts: sociodemographic questions, the Big Three Perfectionism Scale - Short Form (BTPS-SF; Feher et al., 2020) version consisting of 16 statements, and the Short Dark Triad scale (SD3; Jones & Paulhus, 2013) consisting of 27 statements.

Results indicated that higher levels of overall perfectionism were significantly associated with stronger Machiavellianism and psychopathy traits. However, no significant relationship was found between perfectionism and narcissism. While overall perfectionism levels did not differ across age groups, older women exhibited higher levels of narcissistic perfectionism. Furthermore, psychopathy traits were significantly more pronounced in women with visible tattoos. No significant differences in perfectionism or dark triad traits were observed based on sexual orientation or the number of tattoos.

These findings suggest that, among women, having tattoos may be linked more specifically to certain personality traits, such as psychopathy, particularly when tattoos are visible, rather than being broadly associated with all facets of perfectionism or the dark triad.

Key words: Women, tattoos, perfectionism, dark triad.